

Vlaamse letterenbeleid geheld Het beroep van de dichter is bedelaar

Ze zijn kwaad, de mannen van de schone letteren. In 'Het beroep van dichter' fulmineren een aantal letterkundigen in hun essays tegen het nu al jaren mank lopende literatuurbeleid van de Vlaamse regering. Het kwalitatieve verschil met het Nederlandse beleid is schrijnend. Aan alle literair-hete hangijzers verbrandt Weckx de vingers. Zonder zich van de schroeiplekken iets aan te trekken.

Net als iedereen in België is de schrijver boos. Deze keer, en de vorige keer eigenlijk ook, op de inkompetentie van het ministerie van Cultuur. Van een degelijk letterenbeleid met evenveel gezond verstand als financiële middelen is er in Vlaanderen nog nooit sprake geweest. Anderhalf jaar geleden verzekerde de toen vers gesmeerde cultuurminister van de Vlaamse deelregering, CVP'er Hugo Weckx, dat de fondamenteen voor een nieuw letterenbeleid zo snel mogelijk zouden gelegd worden. Literatuur heette voor deze allercharmantste Brusselaar prioriteit te zijn. Waarna alle Vlaamse skouts legertenten toebedeeld kregen. Alle begin is moeilijk.

Anno 1993 heeft de minister 60 miljoen ter beschikking voor de ondersteuning van het inheemse schrijverschap. Buiten enkele kanonnen à la Claus, kan Vlaanderen letterkundige Parnassus immers niet leven van de tien procent royalties die gemiddeld aan de auteurs worden uitgekeerd. En zonder geld geen literatuur, aldus de auteurs. Erik Spinooy vaart uit tegen de opvatting dat schaarste doet schrijven: "Wijd verspreid, zij het meestal in een of andere verwaterde versie, is nog altijd het romantische denkbeeld van de schrijver die huldig over zijn ruw houten werktafel gebogen zit en zich in volstrekte ascese uitleeft aan de Inblazingen van de Geest, terwijl de inkt in de inktpot verdroogt en de muizen dood in de schapraal liggen." Omdat ook ministers van Cultuur wel beseffen dat hun kennis van Vlaamse literatuur in de meeste gevallen vergelijkbaar is met de feitenkennis van de modale Belg over het liefdesleven van steurvisen, is een adviescommissie in het leven geroepen. Die bestaat uit deskundigen van het letterenlandschap, die op het hart gedrukt krijgen elk jaar een advies uit te brengen over de verdeling van de gelden. Net als elke andere regeringscommissie is ze onderworpen aan het illustere Kultuurpakt, dat stipuleert dat de verdeling van de zetsels in de commissie de verhouding moet weerspiegelen van de zetelverdeling in het parlement. De weg naar verzuijing ligt breed open.

Verzuijing

Anderhalf jaar later kun je bezwaarlijk peneren dat Weckx heeft stilgezeten. Met de uiteindelijke goedkeuring van het podiumdecreet en het installeren van verschillende raden van advies voor podiumkunsten, kan er in Vlaanderen voor het eerst sinds lang gesproken worden over zo iets als een dynamischer cultureel beleid. Op het vlak van de literatuur is het beperkt gebleven tot een versneling van het strompelend besturen tot een sukkelrafte.

Maar een sukkelrafte is ook een rafte. Het budget voor werkbeurzen werd verhoogd van 9 tot 15 miljoen. Men keert het geld nu bovendien, naar Nederlands model, uit in de vorm van maandenbedragen. Uit de lijst van te subsidiëren schrijvers die de Commissie voor Advies opstelde voor 1993 en die door de minister zonder veranderingen werd opgevolgd, bleek bovendien dat de Commissie geen door drukingsgroepen geïnspireerde voorstellen opzocht bij het selecteren van de uitverkoren schrijvers.

Wat blijkt? Nog altijd is de schrijver niet tevreden. En gelijk heeft hij. Als er in Vlaanderen weer eens een goed boekje geplengd wordt (de Nederlandse schrijver J. Bernlef deelde onlangs mee dat de Vlaamse poëzie het dieptepunt is van de Europese literatuur, je zou voor minder wensen dat Nederland deel uitmaakt van de Seychellen), dan is dat volgens directeur Dirk Van Bastelaere "nog altijd ondanks de overheid en niet dankzij de overheid". Die vertikt het om de ranzige letterbegroting gevoelig te vergroten. Die vertikt het om het uiteindelijk beslissingsrecht over de bedeling van subsidies uit de handen van de minister te nemen. Die vertikt het om ook maar een spatie aandacht te besteden aan vertalingen naar het Nederlands toe. Die vertikt het bovenal om een evenwichtig letteren-, of breder, cultuurbeleid als prioriteit te zien in een door markteconomische regels getransformeerd beleid.

Pensioen

In de praktijk loopt dat zo'n vaart niet. Zo is er de getuigenis van Marc Reynebeau die in de commissie zetelt voor de sectie verhalend proza. Daarbij zou hij naar eigen zeggen door de partij die hij 'vertegenwoordigt' op geen enkele wijze beïnvloed worden: "de vaak gehoorde beschuldiging dat de Commissie haar werkting steunt op partijpolitieke en verzuijing afspraken klopt niet, al was het maar omdat veel commissieleden gewoonweg niet vatbaar zijn voor zulke afspraken."

De fout leggen de auteurs bij de ministeriële bevoegdheid, die op twee niveaus tot een vastgelopen beleid leidt. In de eerste plaats is er de gebrekkige ministeriële beleidsfilosofie, door Reynebeau geheld: "Wat is er hier dan aan de hand? Dat de commissie niet graag kiest. Ze wordt daartoe niet aangespoord door het beleid zelf omdat het aan een heldere beleidsvisie ontbreekt, en zelf doet ze er ook weinig aan." De subsidies worden te versnipperd gevonden, een fundamentele discussie over een herstructurering wordt niet van hogerhand aangevoerd. Daarnaast hebben de beslissingen van de commissie enkel een adviserend karakter. Dat leidde in

vervolg op pag. 6

Madam — In tegenstelling tot deze 'mannedag' (foto) gaat op 11 november de jaarlijkse vrouwendag door. Geen hostessen, wel vrouwen in discussie over feminisme en emancipatie. Ook wij spitten in de materie en wel op pagina vier, vijf en de achterpagina. (foto Karel De Weerd)

Afalstoffenplan van Interleuven Zwemmen in het afval

Interleuven, de intercommunale die verantwoordelijk is voor het afvalbeleid van Leuven en omstreken, heeft de moeilijke opdracht een jaarlijkse afvalberg van meer dan 150.000 ton te verwerken. Omdat massaal storten niet meer verantwoord is, werd een afvalstoffenplan opgesteld dat zich hoofdzakelijk richt op sorteren en recycleren. Agalev lanceerde twee weken geleden een alternatief plan. Een overzicht.

Het lijkt wel alsof de wereld plots wakker wordt. Terwijl de milieubeweging al jarenlang op acties aangewezen is om enige aandacht voor haar analyses te verkrijgen — omdat ze door de heersende politiek gewoonweg genegeerd werd —, werpen diezelfde politici zich nu op als de grote redders van het leefmilieu. Ze hebben ook weinig keuze, ons consumptiepatroon en de daarbijkomende vervuiling en afvalproductie nemen zodanige proporties aan dat ze het gangenaam leven van de burgers aardig beginnen te verstoren. We dreigen te verdrinken in een aanzwellende afvalberg, stortplaatsen raken vol en er zijn nog weinig ontoestastelingen te vinden voor een nieuw stort in de achtertuin. Nogal wiesde, wie wil er nu dagelijks getergd worden door aanhoudende stank- en lawaaihinder met uitzicht op een hoop rotzooi.

Berg

Er kan dus niet langer getalmd worden, de noodzaak tot drastische afvalbeperking dringt zich duidelijk op. Interleuven pakt sinds kort uit met een reeks maatregelen. Vanuit groene hoek kwam al heel wat kritiek op deze voorstellen. Milieuraad richtte een werkgroep op om de afvalproblematiek te bestuderen en Agalev kwam vorige week met een alternatief plan voor de dag.

In Leuven en omliggende gemeenten wordt het huisvuil opgehaald door de intercommunale Interleuven. Een intercommunale is feitelijk een vennootschap, waarvan de Raad van Bestuur samengesteld is uit mandatarissen van de gemeenten en de

provincie en uit prive-ondernemers. Bij Interleuven zetelen politici uit de CVP, SP, VLD en de Volksunie. Door de lokale gemeenten graag hun verantwoordelijkheid afschoven en het in 1965 opgerichte Interleuven vanuit haar autonomie geen democratisch toezicht toelaat en niet beschikt over een controleerbare boekhouding, bepaalt ze dus volledig zelf het regionaal afvalbeleid. Zo hebben zij steeds gekozen voor zo goedkoop mogelijke oplossingen.

Kumul

Hun milieubekommernis is echter ver te zoeken. In haar bijna dertigjarige bestaan heeft Interleuven nauwelijks pogingen tot sensibilisering en preventie ondernomen. Bovendien heerst er weinig solidariteit tussen de verschillende gemeenten en werd stevast gepoogd de eigen gemeente te vrijwaren van nieuwe stortplaatsen, het gekende NIMBY-syndroom — not in my backyard. De intercommunale is trouwens een gedroomde zitplaats voor kumulards, die zelfs belangenvermenging niet schuwen (zoals Van derzande — tegelijkertijd burgemeester van Oud-Heverlee, mandataris bij Interleuven en eigenaar van Matrabo, de firma die de vuilnisophaalwagens bezit).

Hoe langer hoe meer blijkt echter dat de huidige afvalberg te groot wordt en moeten er wel maatregelen komen. De feiten liegen er niet om. Volgens cijfers van Interleuven produceert elke inwoner van het arrondissement Leuven één kilogram huisvuil per dag, het huidige stort in Pelenberg is binnen een jaar vol en plannen voor een nieuw stort in Kerkom stuiten op fel verzet. De afvalproductie bedroeg vorig jaar minstens 150.000 ton. Waar moeten we daarmee naartoe? Er moest dus wel een afvalstoffenplan komen en dat kwam er ook.

Elke Leuvenaars kreeg reeds het 'Kringloopnieuws' in zijn bus dat hem

of haar op de hoogte moet brengen van de ambities van Interleuven. De huisvuilberg moet met dertig procent verminderen en dit moet gebeuren door te sorteren en te recycleren.

Residu

Vanaf nu moet elke inwoner zijn groente-, fruit- en tuinafval (GFT), papier en karton en klein gevaarlijk afval (KGA) apart inpakken en naar de containerparken brengen of wachten tot de ophaaldienst hem ervan komt verlossen. Dit sorteren gebeurt niet vrijblijvend. Politiekontrolle zal ervoor zorgen dat de stiekeme 'vuilnisemenging' bestraft wordt. Het KGA kan handig opgeborgen worden in de groene box en met GFT kun je binnenkort terecht in de grote intercommunale composthoop.

Op zich zijn deze pogingen om de wereld iets properder te maken vrij plausibel, maar na een diepere analyse

vervolg op pag. 2

BINNENIN

Zo duidelijk willen wij het u ook laten zien. Waar de vrouwendag om draait bijvoorbeeld. Verheug u nu reeds op p. 4, 5 en 8

De modale student heeft een teenkaasproductie van vijf pond. Het IJzerbedevaartcomitee overweegt voor haar leden een verbod op het gebruik van niet door hen ingedanst tutu's. Marijke Dillen is dus voortaan te herkennen aan de zweetgeur van Lionel Vandenberghe. Nog meer weetjes vonden we in de doorgeleichte kringbladen op p. 3

Schwartzenegor is veel minder de Hollywood Meatball met het Oostenrijkse aksent dan een geschifte bekende Emielen Goelen die publiekelijk uitzoeken welke driilbor de naam beste koop verdient. En dat op een podium, en op p. 6

Animo
COMPUTERS

Tienssteentweg, 97
3010 Leuven
Tel : 016.35.08.44
Fax : 016.35.08.60

Verdelers:

Personal Computers Omega
Printers: Panasonic, Hewlett Packard,
OKI, Kyocera, Lexmark
Scanner, Mouse: ARTEC
Fax / Modem kaart, Backupenheden,
Disketten, CD-ROM, Inktfinten, ...

Eigen Distributie, Assemblage en Technische dienst.

Liever tien boterbergen dan één afvalberg. (foto Inge Cuppens)

Afval

vervolg van pag. 1
se komen al vlug de gebreken hiervan naar voren.

Ten eerste zijn de cijfers van Interleuven niet korrekt omdat ze geen rekening houden met het afval dat nu reeds geselecteerd wordt via onder andere de bestaande (gemeentelijke) containerparken. Zo mat de omgerekende afvalberg niet 150.000 maar 186.000 ton. In haar analyse van de 'vuilzak' — gebaseerd op een OVAM-sorteerproef uit 1986 — maakt IL dezelfde fout. Zo maakt GFT geen 45 procent maar 31 procent uit. Vervolgens beschikt IL niet over een vergunning of gepaste inrichting voor KGA. Daarenboven dringt de vraag zich op of een afvalvermindering van dertig procent wel voldoende is, als je bedenkt dat de restfractie die dan toch nog zeventig procent en dus ongeveer

130.000 ton bedraagt zal gestort of verbrand moeten worden. Van belang is ook dat verbranden een residu oplevert dat gestort moet worden en dat nog een derde van het oorspronkelijk gewicht bedraagt. Bovendien concentreert het in zich allerhande verontreinigingen, zoals vliegas.

Tewerkstelling

Het moet wel gezegd, dat wanneer IL haar project ten volle realiseert, haar containerparken optimaal benut en wanneer de geplande composteerinstallatie voor GFT in 1995 opent, de restfractie gereduceerd wordt tot 24 procent. Volgens de Groenen kan dit nog verder gereduceerd worden tot zeven procent wanneer ook de natte papierfractie gekomposteerd wordt — dan moet er wel overgegaan worden tot het gebruik van biodegradeerbare luiers — en de kunststoffen gerecycled worden. Dat laatste

kan echter slechts door downcycling, die slechts minderwaardige producten tot stand brengt. En die belanden uiteindelijk terug in het milieu.

In afwachting van een definitieve oplossing pleiten de groenen voor een bovengronde gecontroleerde opslag van de restfractie. Dit levert het psychologisch voordeel dat het letterlijk en figuurlijk zichtbaar wordt. Wat volgens Agalev niet kan, is dat de verantwoordelijkheid voor het afvalprobleem volledig bij de gezinnen gelegd wordt. Zo kan de produktie haar verantwoordelijkheid opnemen door duurzame gebruiksgoederen te produceren, met aandacht voor hergebruikverpakking en het voorkomen van nodeloos afval. Ook de distributie kan haar steentje bijdragen door bijvoorbeeld te stoppen met de brievenbus te overliden met publiciteit. Wil het plan lukken, dienen er nog enkele belangrijke initiatieven genomen te worden. Zo is uitgebreide recycling slechts zinvol wanneer de kringloopbedrijvigheid in Leuven gestimuleerd wordt en er een afzetmarkt voor hun produkten gekreëerd wordt. Zo wordt er bovendien nieuwe tewerkstelling geschapen. Bijkomende tewerkstelling kan er ook komen door het intensiveren van de gescheiden ophaling, die zich meer moet richten op specifieke doelgroepen, zoals bedrijven, ziekenhuizen, de universiteit, enzovoort.

Impakt

Daarenboven zou men de containerparken beter toegankelijk moeten maken voor KMO's. Haar laatste smeebedde richt Agalev tot de gemeenten, die een sensibiliseringscampagne met de nadruk op preventie moeten opzetten, vergezeld van een correcte informatieverstopping omtrent de invloed van koopgedrag op afvalproduktie, de mogelijke alternatieven, de kostprijs voor afvalverwerking en de impact op het milieu. De grote schoonmaak kan beginnen.

Steven Neirynek

(ru)

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ±1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

DE STUDENTENMARATON KOMT ERAAN DE ZESENTWINTIGSTE

Woensdag 10 november is met de studentenmaraton reeds de derde sportraadklassieker in rij aan de beurt. 2483 jaar na de allereerste maraton tracht Sportraad er dit jaar weer een sportief hoogfeest van te maken, waarin de student een centrale plaats toebedeeld krijgt. Dit uit zich vooral in een gevarieerd afstandenmenu dat elke student in de mogelijkheid moet stellen de eigen grenzen te verleggen. Sportieve dingen die er niet voor terugdeinen de weergoden te trotseren, blaren te verblijten en verkrampde spieren naar de eindmeet te slepen kunnen mits de nodige dosis massage en druesuiker een hele, halve of kwartmaraton lopen of wandelen.

De maraton vertrekt vanuit Antwerpen. De stappers beginnen om 11.30 u, de lopers om 14.00 u. De halve maraton start te Mechelen, waar de stappers om 14.30 u vertrekken en de lopers er om 15.30 u aan beginnen. De kwartmaraton kan enkel gelopen worden. Geïnteresseerden moeten hiervoor naar Wilsede, waar het startschot om 17.00 u gegeven wordt. Gratis busdiensten brengen de deelnemers tijdig ter plaatse, tenzij deze natuurlijk liever zelf naar de startplaats lopen.

Inschrijven voor de studentenmaraton al reeds moeten gebeuren, maar voor de ultieme twijfelaars is er alsnog de mogelijkheid om aan de start in te schrijven.

Voor de concrete organisatie heeft Sportraad kosten noch moeite gespaard. Essentieel voor het welslagen van deze activiteit is de inbreng van de kringen. "Gedurende de ganse dag zijn er meer dan 300 vrijwilligers aan de slag. De kringen krijgen eindver-

Laweiit

U hebt de pretentie kunstzinnig te zijn en maakt bovendien graag laweit? Ithaka biedt dit jaar een podium aan mensen die de grenzen tussen muziek en andere kunstvormen durven overschrijden. Wie een gedicht op muziek zet, zijn plaatselijke fanfare tot teater spel kan aanzetten, een schilderij leert zingen of een cursus bloemschikken geeft op een concert van de Einsturzende Neubauten, voldoet aan de gestelde voorwaarde en mag zich op eender welke maandagavond tussen 18.00 u en 19.00 u aanbieden op de eerste verdieping van het Stuc. Het zal oor zijn.

antwoordelijkheid voor de opgegeven taken. De bevoorrading, de busdienst en de startplaatsen vereisen de meeste helpers," aldus Sportraad-vrijgestelde Petra Gijbels.

Het aankomstgebeuren begint omstreeks 15.30 u. Serieus opgevatte randanimatie, waaronder een groot videoscherm met sfeerbeelden moet talrijke toeschouwers naar het sport-koek lokken. Nieuw dit jaar is dat de deelnemers de laatste meters op de piste moeten afleggen. Het loont zeker de moeite elke deelnemer tijdens de laatste moeilijke meters vol enthousiasme naar de eindmeet te stuwten.

Bart Pinxten.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
016/22.44.38
016/22.04.66

Jaargang 20
nr. 8
9 november 1993

Verantwoordelijke uitgeefster:
Karen De Pooter,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Hoofdredaktrice: Madam Jacobs

Redaktiesekretaresse: Karen De Pooter

Redaktie: Els Cornelis, Karla De Weerd, Servela Franchoo, Marijke Overstijns, Berta Uten, Stefanie Van Garsse

Doppa: Raola Boonen, Inge Cuppens, Karla De Weerd, Francine Viaene

Tekeningen: Dipette, Ntja, Marijke, Stanja

Layout en vormgeving: Els Cornelis, Filippina De Keukeleere, Karen De Pooter, Servela Franchoo, Madam Jacobs, Marijke Overstijns, Hanselotte Vandenebeke, Stefanie Van Garsse

Catering: Josette Mestdagh, Sophie Vanhaverbeke
Medewerksters: Thombola De Mot, Henrietta Dheedene, Ann Labeeuw, Anneleen Masschelein, Stella Neirynek, Emma Pinxten, Ria Vandermaesen, Kathleen Van Langendonck

Eindredaktrices: Patricia Staudt en Berta Uten

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Nevada Brussel
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr;
buitenlandse: 600fr; steun vanaf 1000fr;
over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redaktievergadering
iedere vrijdagnamiddag om 15.00u

DWB Meer Warande dan Belfort

'Zo moeten literaire tijdschriften zijn: aantrekkelijk, vol nieuwe verhalen, en met essays die uit overtuiging geschreven zijn, en niet vanuit de een of andere sombere schoolse verplichting.' - V.N.

Verhalen, gedichten en essays waren er in 1993 onder andere van Armando, J. Bernlef, Huub Beurskens, Anneke Brassinga, Paul Claes, Charles Ducaal, Cherry Duyns, Jan Fabre, Lauk Gruwez, A.F. Th. van der Heijden, Kristien Hemmericks, Stefan Hertmans, Geert van Istendael, Atte Jongstra, Ivo Michiels, Leonard Nolens, Ceas Nootboom, Koen Peeters, Leo Pleysier, Patrick de Spiegelaere, Erik Spinoy, Eddy van Vliet, Jaq Vogelaar en Leo Vroman.

Een jaarabonnement op DWB kost 1.400 BF voor 800 pagina's proza, poëzie, foto's, theater, essay, gespreid over zes tweemaandelijks afleveringen.
Voor studenten, CJP-ers, Club 001-leden en 65-plussers is er een abonnement met korting (995 BF).
Schrijven naar DWB, postbus 137, 3000 Leuven 3, of telefoneren naar 016/23.51.70.
Speciaal aanbod voor studenten: wie zich nu abonneert voor jaargang '94, krijgt het oktober- en decembernummer van '93 gratis.

advertentie

WVLT VOOR

advertentie

Computer layout & tekstverwerkings huis

Naam, post, menu, geboorte, feestkaarten, enz...
Kalenders, diverse boekjes.
Thesis en papers.
Gratis professionele inbinding.
(mogelijkheid max 3x uitnemen of bijvoegen van bladeren).
Ruime keuze lettertypes.
8 miljoen kleurcombinaties.
A4 formaat (gewoon papier of gelegeerd, ook karton).
Inlas foto's zw/w en/of kleur.
Gratis bestelling aan huis!

Postbus 4 B-3000 Leuven

OMDAT EEN WEEKEND OOK BELANGRIJK IS!

Uw speciaalzaak

Compact Discs ■ Muziekcassettes ■ Singles
Digital Compact Cassettes ■ Mini Discs

10 % KORTING OP ALLE ARTIKELN

OP VERTOON VAN DEZE ADVERTENTIE

Geldig t/m 4-12-93

't muziekdoosje

Diestsestraat 51a LEUVEN - Tel: 016/22.29.66

Spit spreekt studenten aan

Ekologisch verantwoorde fietsen

Het Spit is in dit geval niet het stramme gevoel in de lendenen na een nachtje van de geneugten des levens, maar een vzw. Spit staat hier voor Strukturele aanzet tot Participatie en Integratie van de Thuislozen. Die mondvol heeft de studenten, als lage-inkomensgroep, ook iets te bieden.

Het Spit is waarschijnlijk vooral bekend als die winkel in Kessel-Lo waar je je oude meubels kwijt kan. Deze winkel is echter slechts een klein deel van de werking. In 1984 gingen een aantal regionale welzijnsorganisaties, die zich bezighouden met ambulante en residentiële hulpverlening, rond de tafel zitten. Hierbij waren ondermeer De Dam, Oikonde, het Centrum voor Maatschappelijk Werk en het Jongeren Adviescentrum (JAC). Het bleek immers vooral dat de lat van de arbeidsmarkt te hoog ligt voor de klanten van deze organisaties, zodat een vlotte sociale integratie onmogelijk wordt. Daarom besloot men tot de oprichting van een samenwerkingsplatform, het Spit dus, waarbinnen als eerste van een lange reeks initiatieven een sociale werkplaats het licht zag.

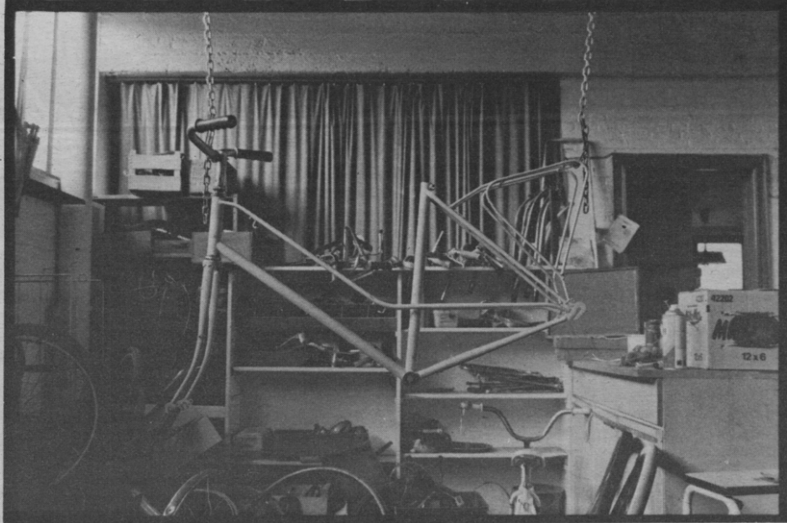
Graffiti

Binnen een dergelijke werkplaats is niet alleen het vormingsproces en het bieden van een dagactiviteit belangrijk — zoals in een leer-werkplaats —, maar ook de productie van

goederen en diensten. Het verschil met een beschutte werkplaats, waar het rendement een veel centraler plek bekleedt, is dan weer dat men hier de behoeften van de werknemer op de voorgrond plaatst.

In 1987 werd het sociaal verhuurkantoor De Woonwinkel opgericht. Strukturele werkloosheid, in dit geval van de klanten van de partnerorganisaties van het Spit, wordt namelijk niet als een geïsoleerd fenomeen gezien. Zo is gebleken dat deze mensen ook problemen hebben om een goede en goedkope woonst te vinden. In de eerste plaats is dat te wijten aan de alomst stijgende huurprijzen in de Leuvense regio. Bovendien speelt het feit dat veel eigenaars niet wensen te verhuren aan bijvoorbeeld mensen met een instellingsverleden of werklozen. Het Spit beschikt daarom over enkele woningen, die men op tijdelijke basis en aan een betaalbare prijs aanbiedt aan het cliënteel van de partners. Tijdelijk houdt hier in dat die mensen begeleid worden om tot een zelfstandige woonformule te komen.

Deze combinatie van werken en

Er zijn ook nog mensen die een fiets kopen

(foto Roel Boonen)

wonen kadert in wat het Spit hun integrale aanpak noemt. De laatste jaren is daar ook nog 'vrije tijd' bijgekomen. In dit verband denken we aan de Graffiti-projecten, die ondermeer als doel hebben randgroepjongeren in contact te brengen met het traditioneel jeugdwerk en hun sociale vaardigheden te vergroten.

Het Spit steunt zijn aanpak op een globale visie. Dat mag reeds bijeen uit de genoemde integrale aanpak, maar ook uit bijvoorbeeld de grotere nadruk die men de laatste tijd legt op

de ecologische component. Uit de oorspronkelijke idee van een sociale werkplaats zijn namelijk drie ateliers gegroeid: een horeka-atelier, een houtatelier en een recyclage-atelier of kringloopcentrum.

Dat laatste atelier houdt zich met allerlei karweitjes bezig waarin materialen hergebruikt worden. Die idee was natuurlijk impliciet reeds aanwezig in de beginjaren toen men oude meubels en huishoudelijke apparaten herstelde en herverkoopte. Toen was de motivatie echter voornamelijk om op een goede wijze in de behoefte van mensen met een laag inkomen te voorzien.

kies die de producenten een eerlijke prijs voor hun product garanderen. Dit alles kadert binnen de visie van het Spit dat arbeid samenhangt met een aantal andere factoren.

Jan Treunen, verantwoordelijke van de sociale werkplaats, ziet ook een plaats voor de studenten binnen de Spitwerking: "We gaan ervan uit dat bij de studenten een grote groep zit die het financieel moeilijk heeft en dat we hen bijvoorbeeld goedkope meubelen aanbieden om hun kot in te richten. Op die manier creëren we een bijkomende mogelijkheid om onze werking te realiseren en komen de studenten ook eens daarmee in contact."

Dat laatste is reeds een voorbeeld van het streven van het Spit om meer te doen dan enkel concrete activiteiten aan te bieden. Per slot van rekening gaat het in alle gevallen om kleinschalige projecten, die op zich dus de problemen waarrond men werkt niet oplossen. Wel wil het Spit op die manier een sensibiliserende functie vervullen, op het regionale vlak, maar ook naar de bevoegde overheden toe. Zo zijn er, via het Samenwerkingsplatform van Sociale Werkplaatsen, onderhandelingen bezig met minister Leona Dettie over een dekreet over de sociale werkplaatsen. Plaatselijk wil men de bevolking actief krijgen, bijvoorbeeld via samenwerkingen met wereldwinkels of parochies. Ook de studenten zijn meer dan welkom.

Kris Jacobs

Wat ertussen staat, daarentegen

Kringbladenwit is altijd schoon

Wanneer we een willekeurige greep uit de eerste kringbladenroost van dit jaar onder de loep nemen, valt het resultaat nogal mager-tjes uit. Dat sommige blaadjes behoorlijk saai zijn, heeft er vooral mee te maken dat het eerste nummer vaak niet meer doet dan de werking van de eigen kring voorstellen. Toch brengen andere nu al wat leven in de brouwerij.

Want lewendig zouden kringbladen toch moeten zijn. Deze krantjes worden geschreven voor een erg klein publiek, en hebben bovendien een redelijk beperkte onderwerpenkeuze (of beperken zich daarin zelf). Hun voor-naamste doel bestaat erin een hoeveelheid informatie vanuit de kringwerking door te spelen naar de achterban, liefst op een ludieke, aantrekkelijke manier. Bovendien vormt het blad een unieke kans voor de medewerkers om op een creatieve manier hun pen te hanteren.

Precies die kans laat het Pyromaan-tje volstrekt onbenut. Op kringloop-papier brengen de romanisten een allegaartje van informatie, humor, poëzie en zelfs een heus manifest. 'Tussenstand, over de nieuwe aanpak van de Pyroredactie' heet het stukje waarin de auteurs een beschrijving geven van wat ze verstaan onder 'links' en 'rechts'. Links staat dan voor mensen die uitermate ruimdenkend

zijn en openstaan voor positieve en negatieve kritiek. Wie rechts is, deelt lijfstraffen uit aan wie het gezag van de redactie in vraag stelt. Merkwaardig is het besluit waarin de Pyromanen zichzelf als 'tussenin' beschouwen. Want persvrijheid en censuur, zo stellen ze, "wij zien wel wat in beide." We zullen het maar als een grapje opvatten.

Melig

Maar die trieste teneur wordt verdergezet in het volgende artikel, waarin het Romania-presidium zich voorstelt. De onderwijssessie kondigt daarin aan te zullen meewerken aan de fameuze profnevaluatie en verwacht daarvoor "liefst opbouwende" kritiek. Van een kritische ingesteldheid gesproken. Een paar regels daarvoor slagen dezelfde auteurs erin de "zachte" aanpak van dit jaar in verband te brengen met de "feminise-

ring" van hun ploeg. De cultuurploeg maakt zichzelf belachelijk door je een dooddoener als "kultuur heeft helemaal niet saai te zijn" in je gezicht te smijten. Niet saai, want we gaan niet naar de opera, zo sturen deze kunstuurminnaars hun vooroordelen de wereld in. Het is jammer dat een cultureel geëngageerd geachte kring als Romania haar achterban met dit soort onzin naar de één of andere voorstelling moet lokken.

Een goed idee is dan weer de kalender op de middenpagina's met alle Romania-activiteiten voor oktober en november. Verder wordt er een blad-zijde ingeruimd die de romanisten oproept om voor Amnesty International te schrijven. Helemaal overbodig is een soort moraliserend sonnet, een gedicht van de preses en twee blaadzijden die uit een overjarige 1000 raad-sels-omnibus kunnen komen. Maar waarschijnlijk wordt het allemaal erg sympatisch gevonden door de behoorlijk impressionante lijst medewerkers.

Nee, dan liever het geschrijf van de germanisten. Naast de prijs voor de leukste lay-out, verdienen de makers van Fish, want zo heet hun blad, een bijzondere vermelding door de kwaliteit van de teksten. Meer dan de helft van het boekje wordt besteed aan het voorstellen van profren en andere docenten. Dat zorgt voor informatieve maar vooral grappige portretten. Verder is er een nogal melige kwis waarmee de eerstejaarsstudent zijn slaagkansen kan berekenen en het obligate woordje van de preses.

Interessant is wel het initiatief dat in het hoofdartikel gelanceerd wordt. Het blad van de germanisten is al een paar keer van naam veranderd. Het heette sinds mensenheugnis Germaantje, totdat een ploeg entoesiastelingen aan kwam draven met het onvolprezen Anagram. Dat bleef maar één jaar in de running en werd twee jaar geleden weer vervangen door het Germaantje. In het editoriaal van deze Fish kondigt de redactie aan de traditie van naamsvaandering te willen voortzetten door elk nummer dit jaar een andere naam te geven. Het volgende wordt Zonne-lant gedoopt.

Het eerste Newtonneke van Wino, een Infotonneke, is behoorlijk informatief, proper gelay-out en niet zo slecht geschreven. Een pluim voor de heldere voorstelling van zowel Loko als de werking van de eigen kring. En uiteindelijk is er een kring die de studenten waarschuwt voor de dubieuze le-

Receptie

Dat tegenwoordig de inherente recycle-komponent van die werkwijze ook op de voorgrond wordt geschoven, ligt voor de hand. Het kringloopcentrum doet veel meer dan alleen maar meubels herstellen. Zo worden er ook kleren hersteld én is men een jaar geleden binnen dit centrum ook een fietsenatelier begonnen. Hier worden, voornamelijk uit gerecycleerde materialen, 'nieuwe' fietsen gemaakt die dan aan een zacht prijsje (1.500 tot 2.000 frank) verkocht worden.

Ook het horeka-atelier is meer dan louter een bedrijf dat recepties verzorgt. Zo tracht men zo veel mogelijk te werken met organisaties die bijvoorbeeld op een verantwoorde wijze groenten telen of met de wereldwin-

CLUB Tiensestraat 64, Leuven
Tel. 016/20.22.24 Fax. 016/20.58.45

TRAVEL SKIEN IS ONS LEVEN
HET JOUWE OOK?

* Skiweekends vanaf 6.790 fr.
5 of 6 d. Kronplatz, Zillertal, Wildschönau, Alpe d'Huez
* Speciale groepsprizen: min. 25 pers.
Bus + app. 6 p. + skipas 7,5 d. vanaf 8.690 fr. p.p.

denwerving van het KVHV. Jammer alleen van de vreselijk droge stijl van de winezen, die dit brave blad de amusementswaarde van een telefoonboek geeft.

Het Winkelertje heeft als vanouds de beste lay-out, al staat er wat weinig tekst en wat veel wit op een pagina. En die tekst stelt vaak niet veel voor. 'Trekken of duwen' heet een artikel van twee blaadzijden over een 'schacht' die... de deur van het kafee niet open krijgt. Verder is er een artikel waarin het dooprutueel hartstichtelijk verdedigd wordt naar aanleiding van het uitbrengen van de film Ad Fundum.

Worst

Onder de titel 'Pé z'n woordje' geeft Ekonomika-preses Pé Vyncke wat meer uitleg bij zijn nieuwe koers: "Tekens, symbolen en tradities worden vanonder het stof gehaald". Een mooi begin. Maar sommige van zijn medewerkers schijnen niet overweg te kunnen met één van die tradities. In dit Winkelertje lezen we in het artikel 'Masturbatietechnieken' namelijk

het volgende: "Het stuit ons danig tegen de worst (sic) dat zovelen zich laten meeslepen door de algehele negatieve sfeer over Veto binnen Ekonomika. Al van bij je aankomst in Leuven als eerstekantnerij word je erin gedompeld zodat het moeilijk wordt Veto op een ietwat objectieve wijze te lezen en te beoordelen." Preses Vyncke vond hier een ideologische correctie wel op zijn plaats. In een 'n.v.d.P.R.' schrijft hij: "elk rechtschapen persoon die probeert mee te werken met Veto wordt binnen de kortste keren buitengekeken door het elitaire clubje." Zoveel positiefs over Veto in zijn blad kon duidelijk niet.

De auteurs van het Veto-artikel reageren op de boutade dat Veto te weinig zou schrijven over de kringwerking. Het zou volgens hen de verkeerde richting uitgaan als Veto een "poepiahe-poepijahoo-wij-hebben-poe-een-cantus-georganiseerd-blaadje" zou worden. Veto zou dan inderdaad wel eens een gevaarlijke concurrent voor het Winkelertje kunnen worden. Want op pagina 13 lezen we inderdaad zo'n lofzang op een kantus. Raf Uten

CAFE ASIA

D'ADARIO

Ravenstraat 21-23, 3000 Leuven. Tel 016 29.01.26

Deze week vindt de jaarlijkse vrouwendag plaats in Antwerpen. Een uitstekende gelegenheid om eens te peilen hoe het staat met feminisme en emancipatie in Vlaanderen en aan de KU Leuven.

Het is duidelijk dat Suffragettes, Dolle Mina's en ook gewoon de term 'feminisme' niet meer aan de jonge generatie vrouwen besteed zijn. Over hoe meisjes nu juist met het feminisme omgaan, is er weinig wetenschappelijk onderzoek voorhanden. Maar dat aan de term een negatieve bijklank verbonden is, is duidelijk. Uit een enquête bij eerstejaars aan de universiteit van Amsterdam bleek dat de ondervraagden feminisme associëren met 'veel te radicaal', 'agressief', 'mannenhaar' en 'gefrustreerd zijn'.

Anderzijds kan men niet ontkennen dat jonge vrouwen in hun dagelijks leven wel invloed ondergaan en bezig zijn met de emancipatiegedachte. Over het hoe en waarom van deze 'generatiekloof' en de bestaansreden van de vrouwenbeweging praatlen we met Cécile Rapol, organisatrice van de vrouwendag, op de achterpagina.

Als feminisme niet gelijkstaat aan 'mannenhaar' en 'gefrustreerd zijn' wat is het dan wel? In ieder geval geen eenvormige theorie, maar wel een evolutie van denkrichtingen met enkele opvallende tendensen. Een blik op recente ideeën op deze pagina.

De KU Leuven heeft — net als de andere Belgische universiteiten — nog niet echt veel aandacht getoond voor specifieke vrouwenproblematiek of studies vanuit feministisch oogpunt. Toch enkele lichtpuntjes af en toe: sinds dit jaar is een leerstoel feministische theologie geïnstalleerd. Dat dit meer is dan een els voor vrouwelijke priesters, belichten we eveneens op deze bladzijde. Inge Knudsen geeft enkele lezingen over feministische literatuur, een studiedomein dat aan de Vlaamse universiteiten vrij onontgonnen blijft. Een inleiding op pagina vijf.

Tenslotte zijn er de vrouwen aan onze uniëf: studentes en personeelsleden. Dat het er meer zijn dan twintig jaar terug weten we allemaal. De allerlaatste cijfers tonen zelfs een licht overwicht van eerstejaarsstudentes aan de KU Leuven. Maar betekent dit ook effectief een hogere participatie van vrouwen aan de studies en het studentenleven? Een overzicht in het laatste artikel van de kater. kdp

Leerstoel Feministische Theologie Mannin zal zij heten

De KU Leuven mag dan al een vrouw gekozen hebben als patroonheilige, de Sedes Sapientiae, die aandacht voor de vrouw wordt nauwelijks weerspiegeld in haar onderwijs- en onderzoeksprogramma. De Fakulteit Godgeleerdheid brengt hier verandering in. In februari wordt Annelies Van Heyst de eerste professor op de pas opgerichte leerstoel Feministische Theologie. Van Heyst is Nederlandse en doceert aan de Theologische Fakulteit van Tilburg. Ze is lid van de Europese Vereniging voor Vrouwen in Theologisch Onderzoek (EFTOV).

Feministische Theologie ontsnapt niet aan het probleem waar elke studie vanuit een feministisch perspectief mee te kampen heeft. Ook hier is er sprake van een vooroordeel bij de meeste mensen. Een vooroordeel dat reductivistisch en kortzichtig is. De enige doelstelling van theologische vrouwenstudies zou het verkrijgen van het vrouwelijk priesterambt zijn. Het domein van Feministische Theologie is echter veel ruimer.

Golf

Dit zei ook Annelies Van Heyst in een interview naar aanleiding van een vierdaags kongres over Feministische Theologie dat deze zomer plaatsvindt in Leuven. "Vrouwelijke priesters zijn niet altijd een stap vooruit naar vrouwenbesef. Als je niets verandert aan de hele manier van denken over godsbeelden, kristologie, theologische reflectie en dergelijke dan gaat het slechts om vrouwen in een mannenrol" Van Heysts kritiek loopt parallel met de kritiek op het gelijkheidsdenken van de eerste generatie feministen: als vrouwen zich enkel en alleen identificeren met de normpat-

ronen van de huidige samenleving, verandert er in feite niets. Maar ze vindt ook dat deze eerste fase nu voorbij is en dat vrouwen op dit moment een eigen kracht moeten zoeken, een eigen soort denken. Dergelijke stelling lijkt aan te tonen bij de tweede feministische golf. Van Heyst benadrukt dat de bewustzijnsverandering die nagestreefd wordt, niet alleen voor de vrouw geldt maar voor elk individu: "We moeten vanuit evangelisch perspectief trachten te ontdekken welke nieuwe waarden aan te hangen en hoe een wereld vol honger en oorlog te transformeren."

In de grond is Feministische Theologie dan ook een afsplitsing van de bevrijdingstheologie, een tegenbeweging die op basis van het evangelie kritiek geeft op Westerse normpatronen. Niet als deze beweging is Feministische Theologie gericht op de bevrijding van mensen, in dit geval onderdrukt omwille van hun sekse. Dit zijn niet alleen vrouwen maar ook mannen aangezien ook zij verstrikt geraakt zijn in stereotiepe rolpatronen.

In theologische vrouwenstudies wordt dus zowel het theologische als het feminie aspect opengetrokken, waardoor het niet gemakkelijk in de valkuil van het essentialisme zal vallen. Maar wat vindt Rome hiervan? "Rome is een institutie, hetgeen automatisch betekent dat alles trager verloopt. Neem bijvoorbeeld Rerum Novarum: al lang voordat de kerk officieel maatregelen nam tegen het sociaal onrecht waren er priesters die hiertegen in opstand kwamen, bijvoorbeeld priester Daens. Ook een jonge stroming als Feministische Theologie zal het zo vergaan. Nu is Rome er nog tegen, maar na verloop van tijd zal daar verandering in komen. Jonge stromingen zijn als zuurdesem voor de Kerk. Ze vertonen wel groeistijpjes maar werpen veel op ter discussie. En net dit is wezenlijk in het evangelie," volgens Van Heyst.

Rib

In haar kolleges zal Van Heyst dieper ingaan op vijf onderzoeksvragen van de Feministische Theologie. Het herontdekken en herinterpreteren van het beeld van de vrouw in de bijbel is een erg actuele discussie. Vele feministen proberen de bijbel op een vrouw-vriendelijke manier te herle-

zen, wat toch wel enige problemen oplevert. Niemand kan immers ontkennen dat vrouwen slechts een erg bescheiden rol spelen in de patriarchale bijbel. Zo zijn in Genesis de geboden en verboden alleen tot de mens (lees: de man, Adam) gericht. Van een vrouw is er op dat ogenblik geen sprake. Anderzijds kan je ook zeggen dat Eva — en met haar alle vrouwen — gemaakt is uit de rib van de man en dus net datgene is wat de man vanaf dan mist.

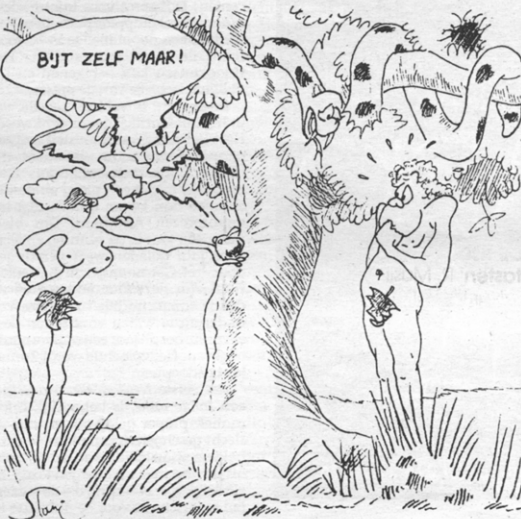
Lijden

Andere onderwerpen die aan bod zullen komen in Van Heysts kolleges zijn de zoektocht naar vrouwen die belangrijk waren maar (nog) niet opgenomen zijn in de kerkelijke geschiedenis, de studie van lijdenservaringen van vrouwen en een analyse van traditionele en vernieuwende godsbeelden. Tenslotte wordt ook de vraag gesteld of er al dan niet een vrouwelijke moraal bestaat. Volgens Carol Gilligan is dit inderdaad het geval: morele beslissingsmechanismen zouden bij een vrouw samenhangen met communicatie, met barmhartigheid en met anderen verdriet en ellende besparen ('ethics of care' en 'ethics of responsibility'). Bij een man daarentegen bepalen vooral wetten, regels en logica wat goed en wat kwaad is ('ethics of rights').

Genoeg stof ter discussie dus bij die feministische theologen.

Katleen Van Langendonck

De kolleges 'Women's studies Theology' worden in het Engels gedoceerd. Elke donderdag van 14.00 tot 16.00 u in de Fakulteit Godgeleerdheid. De lessenreeks start op donderdag 27 januari.

Het feminisme doorheen verschillende stadia Wat is vrouwelijk?

Wie denkt onder de term 'feminisme' één vastomlijnde beweging te kunnen vatten, zit er mooi naast. Zoals bij elke maatschappelijke evolutie het ideeëngoed met zijn tijd meel. Van Suffragettes en Dolle Mina's naar emancipatie en differentiedenken.

De eerste tekenen van feminisme kwamen er in de tweede helft van de 19e eeuw. Het draaide toen duidelijk om het opeisen van belangrijke rechten door middel van concrete akte: het stemrecht voor vrouwen of een betere arbeidspositie. Vooral de voorvechters voor het kiesrecht in Groot-Brittannië — Suffragettes genoemd — waren erg berucht. Begin deze eeuw zetten zij hun akties kracht bij door betogingen, fakkeltochten, het ingooien van ruiten en veroorzaken van relletjes, vaak met gevangenisstraffen tot gevolg.

Het feminisme bleef dan tot eind jaren zestig vooral uitgaan van de term 'gelijkheid': men wilde de rechten, mogelijkheden en posities die mannen verworven hadden ook voor vrouwen opeisen. "In de loop der jaren is dat begrip gelijkheid genuanceerd geworden", aldus Mieke Van Haegendoren van de afdeling Vrouwenstudies aan de Universiteit Antwerpen. "Wat implicteert dat, vrouwen gelijk aan mannen? Je neemt mannen als uitgangspunt voor je denken en als norm van hoe het moet. Zo blijf je zitten in het 'achterstanddenken'. De norm is dan 'de leefwijze van mannen' en vrouwen moeten die trachten te bereiken."

Aanhalingstekens

Van hieruit ontwikkelde zich een nieuwe denkrichting, het differentiedenken, dat nu meestal wordt aangeduid als de tweede feministische golf. Mannen en vrouwen moeten gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen, maar ieder in zijn eigenheid. Naast aandacht voor gelijkenissen komen ook verschillen aan bod. Dit hangt samen met een bredere visie waarbij men meer aandacht wil schenken aan verschillen tussen individuen in het algemeen. Mieke Van Haegendoren: "Het positieve aan dit denken is volgens mij dat er veel meer aandacht komt voor wat mensen waardevol maakt en waarin ze verschillen. Zo komt ook de verscheidenheid van vrouwen onderling aan het licht. Spreekt men over gelijkheid, dan heeft men het over de man en de vrouw. Maar gebruikt men de term eigenheid dan gaat men ook kijken naar onderlinge verschillen. Onderzoek en literatuur tonen dan ook dat

— op vlak van onderwijs of loopbaanplanning bijvoorbeeld — verschillen tussen vrouwen soms groter zijn dan tussen vrouwen en mannen."

De concrete uitwerking van dit denkkader kan natuurlijk zeer verschillend geïnterpreteerd worden. Een belangrijk probleem is hoe men die eigenheid van vrouwen gaat bepalen. "Men moet hier zeker al een onderscheid maken tussen kwaliteit en eigenheid. Het is op dit moment nog een kwaliteit van vrouwen dat zij beter zijn in bijvoorbeeld zorgende functies, maar is dit een eigenheid? Men wordt fysiek als vrouwelijk of mannelijk geboren, maar de ontwikkeling tot man of vrouw is een sociaal-kultureel gebeuren. Daarin neemt men tussen aanhalingstekens mannelijke én vrouwelijke kenmerken op. Vrouwen hebben zo evengoed mannelijke kenmerken en omgekeerd. Dit heft ook duidelijk een evolutief karakter. Wat wij vandaag vrouwelijk noemen was dat honderd jaar geleden zeker niet."

Levendig

Dit ideeëngoed vertaalt zich ook in een stroming die eind jaren zestig de kop opstak en de nadruk legt op emancipatie. Men stelt dat zowel mannen als vrouwen in een bepaald rolpatroon gedwongen worden en emancipatie voor beide geslachten belangrijk is. Een belangrijk aktepunt is dan de combinatie van moederschap en buitenshuis werken. De emancipatiegedachte legt de nadruk op een samenwerking met mannen en in dit kader ontstonden dan ook specifieke mannenbewegingen. In België is onder andere 'Mannen in beweging' actief, een beweging die ontstond als anti-militaristische organisatie, maar nu geëvolueerd is naar 'inanonnenbewustwording' en een min of meer gelijke evolutie kende met de vrouwenbeweging.

De wens zich bij de emancipatie niet af te sluiten van het mannelijke deel van de bevolking is zeker zeer levendig bij de huidige generatie jonge vrouwen, alsook bij de vrouwenbeweging en vormingsinstellingen. Volgens Hilde Beckers van Volkshogeschool Elcker-ik is de tijd waarin men alleen kursussen specifiek naar vrouwen toespitend een beetje voorbij. "Men streeft meer naar gemengde groepen. Zo is er dit jaar bijvoorbeeld de cursus man-vrouw beelden in de opvoeding."

Akuut

Daarnaast blijft ook het idee van een autonome vrouwenbeweging bestaan, die de nadruk legt op het werken met vrouwen buiten de door mannen gedomineerde instituties. Ook hier gaat men er vaak vanuit dat afzonderlijke verenigingen, publicaties, aktiegroepen in een ideale situatie overbodig zijn. Door de huidige situatie ziet men zich echter genoodzaakt er toch nog de nadruk op te leggen. "Ook binnen vrouwenstudies is er een sterke stroming die zegt: laten we onze richting onsblijft niet 'gender studies' noemen — een voorstel dat wel eens geopperd wordt om aldus meer de nadruk op beide geslachten te leggen. Want dan ga je de specifieke aandacht voor het achtergesteld zijn van vrouwen, wat op dit moment nog heel akuut is, uit het oog verliezen."

Karen De Pooter

dranken ooooooooooooo

NEALS

Van horeca tot particulier
Snelle en verzorgde bediening
Steeds de beste prijzen

016/ 22 11 11
016/ 23 20 63

FAX: 016/ 29 11 12

AARSCHOTSESTEENWEG 4
3012 WILSELE

NEERIJSE 016/ 47 15 38
TERVUREN 02/ 67 35 90
BOUTERSEM 016/ 72 03 30

Feministische Literatuurstudie Van Kristeva tot Madonna

Ook de literatuurwetenschap is moeten bezwijken onder de druk van het feminisme. De laatste jaren heeft de literatuurstudie een feministisch equivalent. Langzaam schieten de verworvenheden van de vrouwenstudies wortel in de traditionele wetenschapsdomeinen en zorgen voor een vaak verfrissende transformatie van vastgeroeste denkpatronen.

Getuige van een sterker vrouwelijk bewustzijn in alle geleidingen van de maatschappij zijn de 'Vrouwenstudies' die aan vele universiteiten in het buitenland (onder andere Amerika, Engeland, Frankrijk en Nederland) opgang maken en al jaren als een volwaardige discipline erkend worden. Ook in België sijpelen de eerste straatjes feministisch licht stilaan binnen en begint de academische wereld aarzelend te ontwakken.

Aan de UJA in Antwerpen bestaat reeds een paar jaar de richting vrouwenstudies die zowel het onderzoek over de situatie en de positie van de vrouw stimuleert als een postuniversitaire lessenreeks "Vrouw en samenleving" inricht. Een van de modules uit deze lessenreeks is de feministische literatuurstudie. Onder deze titel gaat een wespennest aan betekenissen en opvattingen schuil, zowel over feminisme als over literatuurstudie zelf. Stof genoeg voor oeverloze discussies dus.

Madonna

Konkreet wil de feministische literatuurstudie zich onder andere bezighouden met het beeld van de vrouw in mannelijke literatuur, het vrouwelij-

ke schrijven — als er zoiets zou bestaan — en het zoeken naar vrouwelijke voorbeelden vroeger en nu. Grof gesteld kan men twee grote richtingen onderscheiden: een Anglo-Amerikaanse en een Franse. De eerste richting is eerder maatschappelijk en empirisch gericht. Ze proberen bijvoorbeeld vergeten schrijfsters onder het stof der vergetelheid op te delven en hun verdiende plaats in de literaire stal (terug) te geven. Zo is er Alice Walker, auteur van de door Spielberg verfilmde roman *The Color Purple*, die zich heeft ingezet voor de heruitgave van het werk van Zorah Neale Hurston, een vergeten zwarte antropologe en schrijfster uit de jaren '30. Tot dezelfde tak wordt Toni Morrison gerekend, winnares van de Nobelprijs voor literatuur van 1993. Zij is bovendien hoofdredakteur van de belangrijke uitgeverij Random House.

Andere grote kanonnen die deze richting in hun werk vertegenwoordigen zijn literatuurkritika — en sinds kort fictieschrijfster — Susan Sontag, en Germaine Greer, auteur van de bestseller *The Female Eunuch*. De meest controversiële figuur uit de Anglo-Amerikaanse hoek is de beruchte Camille Paglia, die met haar waardering voor Madonna de haren van de feministische goegemeente ten bere-

heeft doen rijzen. Volgens haar is Madonna een puike feministe, onder meer omdat ze op een bewuste manier gebruikt maakt van haar lichaam.

Het Franse of poststrukturalistische feminisme gaat meer de theoretisch-filosofische kant op. Zij concentreren zich op het feminisme in man en vrouw en onderzoeken vanuit dit gezichtspunt ondermeer het vrouwelijke schrijven, de zogenaamde "écriture féminine". In deze behoorlijk complexe tak van het feminisme wordt heel wat theoretisch te werk gegaan. De Parijse Julia Kristeva werkt bijvoorbeeld vanuit de psycho-analytische hoek. Ze analyseerde onder meer het werk van Marguerite Duras vanuit haar onderzoek van de depressie.

Frankenstein

In Antwerpen probeert men door verschillende lezingen zoveel mogelijk aspecten aan bod te laten komen. Aan de KU Leuven blijft men voorlopig nog op zijn honger zitten. Er is nog geen aparte richting of vak over feministische literatuurstudie. Wel wordt er in het kader van andere vakken in het departement literatuurwetenschap aandacht aan feministische thema's geschonken. De volgende twee weken bijvoorbeeld zal Inge Knudsen twee lezingen houden over vrouwelijke schrijfsters in de 18de en 19de eeuw. In die periode was er met name in Engeland een grote bloei van de roman, het eerste literaire genre waarin vrouwen opvallend professioneel actief en talrijk vertegenwoor-

digd waren. Bekende namen zijn hier onder meer Jane Austen, de Brontës en George Eliot. Zij beschreven de wereld vanuit een vrouwelijk perspectief en konfronteerden hun heldinnen met thema's als geld, zelfstandigheid, de zoektocht naar de ideale man, passie en zelfs overspel.

Ook op het vlak van de 'gothic novel', de voorloper van het horrorgenre en de detectiveroman, lieten de vrouwen zich niet onbetuigd. Mary Shelley schonk het leven aan de ontserfelijke Frankenstein. Ann Radcliffe schreef voor die tijd spannende mysteries die zich afspeelden in het exotische Italië. Niet alleen de romans van deze schrijfsters deden de oortjes van hun publiek gloeien. Vaak waren de schrijfsters zelf onkonventionele figuren die in hun tijd schandalen veroorzaakten. George Eliot bijvoorbeeld leefde in zonde met een getrouwde man en was bovendien een beruchte atiste. De contro-versies laaiden dikwijls zo hoog op dat veel vrouwelijke schrijfsters zich noodzaakzaam zagen een mannelijk pseudoniem aan te nemen, wilden ze een beetje ernstig genomen worden.

Zo was 'George Eliot' de schuilnaam van Mary Ann Evans, Charlotte Brontës noemde zichzelf 'Currer Bell'. Jane Austen publiceerde haar werk onaniem als 'a lady'. Mary Shelley's roman "Matilda" werd meer dan een eeuw verborgen gehouden omdat haar vader weigerde een boek over een incestueuze vader-dochterrelatie uit te geven.

Inge Knudsen behandelt in haar lezing vrouwelijk realisme in het algemeen en gaat dieper in op het werk van Charlotte Brontës en Mary Wollstonecraft, de moeder van Mary Shelley. Deze minder bekende feministe schreef onder andere "A vindication of the rights of women", een van de eerste theoretische feministische werken. Ze veroorzaakte een stroom van haat in gedichten, artikelen en commentaren tot ver na haar dood.

Anneleen Masschelein

Wie meer wil weten over deze 'hyena in petticoats' (Horace Walpole) en andere harpijen kan de lezingen bijwonen die plaats vinden op 12 en 19 november telkens van 9.00 u tot 11.00 u in lokaal MSI 00.28

Vrouwen aan de unief Vrouwelijke interesse en mannelijk beleid

Er zijn nog iets meer mannelijke dan vrouwelijke studenten aan de KU Leuven. Bij het wetenschappelijk personeel ziet het er nog heel wat anders uit. Een stand van zaken.

"De meisjesstudenten zullen vooraan zitten. Zij zullen door hun houding, hun naarstigheid en stilzittendheid, hun aanwezigheid doen vergeten aan de studenten, voor wie zij geen afleiding mogen betekenen in het ijverig volgen van de geleerde woorden der heren professoren," schreef vice-rector Monseigneur Van Waeyenberg in het jaar 1936 in het studentenblad *Ons Leven*. Dat de situatie sindsdien veranderd is, hoeft geen betoef. De Leuvense universiteit heeft het vijfthonderd jaar lang zonder

vrouwen gedaan. Pas na de eerste wereldoorlog werden vrouwelijke studenten toegelaten.

Personeel

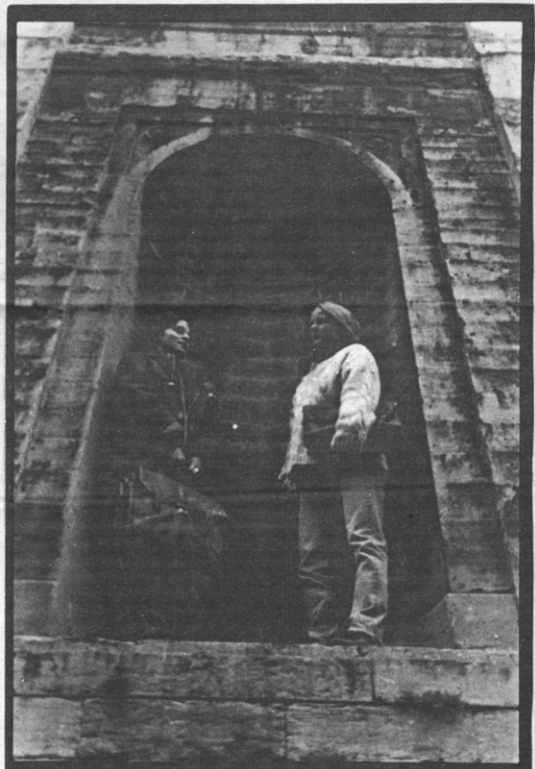
Ten tijde van bovenstaand citaat waren er 218 vrouwen op een drieduizendtal studenten aan deze universiteit. In het academiejaar '80/'81 bestond 38,5% van de studentenpopulatie uit vrouwen. Dit academiejaar blijken de mannen nog net

in de meerderheid te zijn met 50,6%. Als men de inschrijvingen van de generatiestudenten — studenten die zich voor het eerst inschrijven aan de unief — bekijkt, dan blijken de meisjes wel de grootste groep te vormen. Het aandeel van de mannen in deze groep is teruggelopen tot 47,8%. Echt grote differentiaties zijn in de algemene cijfers dus niet te vinden. Verder blijkt dat vrouwen vooral richtingen kiezen die een algemene vorming bieden (Rechten en Sociale Wetenschappen, Filosofie daarentegen totaal niet), literaire richtingen en richtingen die leiden tot zorgende beroepen (Geneeskunde, Psychologie en Pedagogie en vooral ook Farmaceutische Wetenschappen). Wat merkwaardig is, is het feit dat vele van deze 'vrouwelijke' richtingen minder toekomst bieden dan andere richtingen. Misschien is meer voorlichting naar het sekundair onderwijs toe hier wel op zijn plaats, wat zeker niet gepaard mag gaan met een depreciatie van de richtingen met (voorlopig) minder toekomstperspectieven.

Wat de slaagcijfers van de generatiestudenten betreft, ligt het voor mannen iets gunstiger dan voor vrouwen. Er waren in het academiejaar '91/'92 929 mannelijke generatiestudenten geslaagd, tegenover 891 vrouwen. Ook blijkt dat vrouwen minder geneigd zijn tot bissen, en zo dus vlugger uit de boot vallen. Dit geldt zeker voor meisjes uit de lagere sociale klassen. Er is dus een duidelijk nood aan onderzoek naar mogelijkheden om meer meisjes uit lagere sociale milieus er toe te brengen universitaire studies aan te vatten of door te zetten. Verder moet ook nagegaan worden of er genoeg gedaan wordt aan de heroriëntering en de begeleiding van de niet-geslaagden.

Rol

Wat het personeelsbestand betreft, is de verhouding bij het technisch personeel tamelijk gelijkmatig. Als men echter het academische arbeidscircuit onder de loep neemt, dan blijken vrouwen op vele niveaus ondervertegenwoordigd te zijn. Eind september van dit jaar waren er van de 1817 leden van het AAP (het Assisterend

De meisjes aan onze unief scheren niet altijd hoge toppen. (foto Frank Vlaene)

Akademisch Personeel) 716 vrouwen, wat zo'n 40% is. Bij de mensen van het ZAP (Zelfstandig Akademisch Personeel — docenten en hoogleraren), is de verhouding helemaal scheefgetrokken. Daar zijn er slechts 82 vrouwen, die ongeveer 7% van het personeelsbestand van het ZAP uitmaken. Hoe hoger men in de academische hiërarchie klimt, hoe minder vrouwen men er aantreft. Ook als men de man/vrouw-verhouding op beleidsniveau analyseert, blijkt dat vrouwen ondervertegenwoordigd zijn. Ook hier is diepergaand onderzoek dringend noodzakelijk om tot eventuele verbeteringen te komen. Heel vaak wordt aangegeven dat de vrouw gehinderd wordt door de gezinslast, maar toch blijkt dat meer vrouwen met kinderen dan zonder kinderen vastbenoemd of gepromoveerd zijn. Dit zou enerzijds kunnen te maken hebben met de verhoudingen binnen het gezin, maar anderzijds dringt zich eveneens de vraag op of de houding van de universiteit zelf hier geen grote rol in speelt.

Tenslotte rest ook nog de vraag hoe het er aan toe gaat in het studenten-

ven. Vaak wordt beweerd dat vrouwen wel actief zijn in de verschillende studentenbewegingen, maar minder geneigd zijn verantwoordelijkheidsposities in te nemen. Dit jaar blijken er 6 van de 29 kringen een vrouwelijke preses te hebben, waaronder toch twee van de grotere kringen, namelijk Medika en VTK. Bij de meeste studentenklubs zijn vrouwelijke leden nog altijd een taboe. In de culturele sektor komen vrouwen dan weer meer aan de bak. Bij de kursusproductie van Campustoneel bijvoorbeeld zijn er vier mannen, tegenover zeventien vrouwen. Ook bij het Stuc is er een grote vrouwelijke belangstelling, maar het beleid blijft hoofdzakelijk in handen van mannen. Het is in elk geval een boeiende en ook moeilijke vraag hoe het komt dat vrouwen ook in het studentenleven vaak te weinig een echte hoofdrol spelen. Ook bij Veto is het een vast gegeven geworden dat de redactie voornamelijk uit mannen bestaat. Maar durf in godsnaam niet te beweren dat het onze schuld is.

Henk Dheedene

THEATER

VAN DYCK, TURBIASZ, DEHOLLANDER EN PAUWELS
'Faust? Moet kunnen!'

di 16 t/m vr 19 nov - Stuc - 20.30 u - 016/20.81.33

'Het is allemaal complex en toch eenvoudig, het is komisch maar bloedernstig, het reikt het theater onbewandelde wegen aan.' De Morgen

DE TIJD

'De Fantasten' R. Musil

wo 17 nov - Stadsschouwburg - 19.00 u - 016/22.21.13

'De voorstelling is een verblijvend staaltje van literaire toneelkunst in een uitgewogen mise-en-scène...' De Volkskrant

THEATER THEATER

'Het gaat barsten' J.M. Piemme

wo 24 nov - Stadsschouwburg - 20.00 u - 016/22.21.13

'Piemme legt niet de vinger op één wonde. Hij houdt ons een kaleidoscoop van de hedendaagse condition humaine voor. Zo is het leven aan het einde van deze twintigste eeuw.' Knack

Rot — Heel Siberië vol nukleaire rotzooi, Tsjemobyl alweer verkavelensklaar verklaard, miljoenen rokende tweetakt-Trabants en -Lada's tussen Berlijn en de Koerillen, en zelfs een paar Mc. Donald's hebben zich in de voormalige Sovjet-Unie geïnstalleerd. Je zou voor minder nekro-realist worden. Zoals de Rus Yevgeni Yufit bijvoorbeeld. Hij zou de stichter zijn van deze kunstenaarsgroep die het leven ziet als een opeenvolging van stuiprekkingsen, een façade voor de dood, waar alles eigenlijk om zou draaien. Yufit houdt naar eigen zeggen nogal van "lijken in vervoernde staat van ontbinding", en interesseert zich voor "verstikking door wurging". Zijn film "Papa, vadersje vorst is dood" uit 1991 zou zich op een poëtische manier op deze thema's concentreren. Zijn belang wordt vergeleken met dat van Buñuels "Un Chien Andalou" van zestig jaar geleden. Het is dat, of uw eelstus. 'Papa, vadersje vorst is dood' van Yevgeni Yufit speelt van dinsdag 9 tot en met vrijdag 12 november telkens om 22.30 u in het Stuc. De inkom bedraagt 100 of 150 fr. De even bizarre voorfilm "Floating" werd gedraaid door de kameraman van Derek Jarman. (nu)

Letteren

vervolg van pag. 1

1992 tot het voorval Rudolf Van de Perre. Ondanks een negatief advies kreeg deze sterk aan de katolieke zuil gebonden gepensioneerde leraar een essayist 200.000 BF toegeschoven. Twee literatoren, zonder noemenswaardig politiek profiel maar met een gunstig commissieadvies, werden door Weckx genegeerd.

Fiscaal

Bovenal moet het budget dat vrijgemaakt wordt voor de letteren drastisch verhoogd, aldus velen. Dirk Van Bastelaere: "Het Nederlandse departement van WVC trekt in 1993 in totaal immers zo'n 600 miljoen frank uit voor de literaire sector. Omgekeerd naar de Vlaamse situatie (delen door 2,5) zou dat 240 miljoen frank moeten zijn." Een vernieuwingsding dus, in tijden van nauwe begrotingen een op het eerste gezicht zo goed als onhaalbare kaart. Maar waar, zo kan de kritische toeschouwer

zich afvragen, haalde Weckx ineens die ekstra tientallen miljoenen vandaan voor de teatergezelschappen die door een adviserend besluit van een gelijkwaardige raad van Advies hun subsidies gekelderd zagen, maar blijkbaar genoeg politieke druk op Weckx konden uitoefenen. Waar ook haalde eerder Dewael veertig miljoen vandaan om samen met Nederland *Schwerpunkt* te zijn op de vorige Buchmesse in Frankfurt? Die veertig miljoen was trouwens ook de bijdrage van Nederland, met als onderliggende redenering de kwalitatieve gelijkwaardigheid van beide cultuurgemeenschappen. De beleidsbrief letteren van Weckx: "De meest spektakulaire gestalte van onze (internationale) samenwerking zal onze aanwezigheid op de Frankfurter Buchmesse zijn. (...) Vlaanderen heeft op paritaire basis bijgedragen aan de financiering van dat gezamenlijk project. Wij hopen er veelvuldig de vruchten van te plukken tijdens de Buchmesse zelf en vooral wanneer de feestweeke haar deuren zal hebben gesloten." Op de Messe zelf was er van gelijkwaardigheid echter weinig sprake.

Verreweg de meeste aandacht ging uit naar Nederlandse auteurs. Claus werd in één moeite door als Nederlander geannexerd. Kwestie van de zaak niet nodeloos te compliceren.

In 1991 richtte een aantal volgelopen auteurs de Vereniging van Auteurs en Vertalers op (VAV). Voorzitter Paul de Wispelaere: "In de grondregeles van de vereniging werd het doel omschreven als het teweegbrengen van een verbetering in de positie van de sociaal-ekonomische positie van de Vlaamse schrijver/vertaler, inzonderheid door het ijveren voor een sociaal en fiscaal statuut van de literaire schrijver/vertaler, en voor de oprichting van een Vlaams fonds voor de letteren, naar Nederlands model."

Talent

De structurele verandering in het letterenbeleid wordt concreet in een acht-puntenplan gegoten, dat in 'Het beroep van dichter' verdedigd wordt. De meest in het oog springende punten daarvan zijn, naast de invoer van een vaste boekenprijs en het leenrecht (zie kader), een gevoelige verhoging van de budgettaire middelen en autonomie over de verdeling van dat budget. De herstructurering van de Adviescommissie, die moet leiden tot dat Vlaams fonds, zou moeten gebeuren naar Nederlands model. Ook daar valt een commissie, op basis van verschillende subcommissies, een oordeel over de subsidies. De commissarissen zijn echter door de kunstensektor autonoom verkozen en bovenal, het oordeel is bindend.

Problematisch is natuurlijk wel de premisse die de auteurs maken, dat meer geld voor literatuur ook automatisch hoogstaande boekjes oplevert. Kultuursubsidies zijn immers geen sociale voorzieningen, daar heb je het OCMW voor. Subsidies hebben als doel het nivo van de culturele peiler van een maatschappij hoog te houden. Die vooronderstelling wordt in alle essays voor waar aangegomen, zonder voorafgaande discussie. Er moeten eerst en vooral genoeg talentrijke schrijvers zijn. Dat lijkt de laatste jaren trouwens meer en meer het geval te zijn.

Inzage

Problematisch aan het VAV-voorstel is ook de vertegenwoordiging. Het cultuurpakt, waar de commissie nu aan moet voldoen, zorgt natuurlijk wel voor een legitieme samenstelling, dat wil zeggen dat het principe van volksrepresentativiteit niet geschonden wordt. Het "Fonds naar Nederlands model"-voorstel van de VAV voldoet daaraan (nog) niet. Eerder dan bij het cultuurpakt ligt het probleem dus nu misschien in de misbruik die van dat pakt kan worden gemaakt, namelijk door de politieke

Tar, Schwarzenegger en Girls Against Boys Moeders keuze

De kans is groot dat uw 84-jarige grootvader u rond de kerstperiode vraagt of hij u nu een grunge-plaat, dan wel een technoplaat kado moet doen. Of dat uw moeder voor uw zusje de nieuwe Nirvana of Pearl Jam koopt. En met muziek is het als met kleren, als moeder ze koopt, is er meestal iets mis mee. Net wat u nodig had, maar u zat er niet echt naar uit te kijken, zo iets.

Waar u deze maand wel naar uit kunt kijken, is een aantal concerten van mindere goden in het Leuvense. Allereerst is er op 9 november Tar, op 14 november dan Schwarzenegger en op 18 november Girls Against Boys.

Hypnose

Tar is een vierkoppige Amerikaanse groep afkomstig uit Chicago en zet de muzikale traditie van Naked Raygun en Big Black — twee legendarische groepen uit diezelfde stad — voort. Doorheen de jaren en ondanks een wissel van platenfirma (Amphetamine Reptile — waar ondermeer het nu vrij bekende Helmet van stamt — naar Touch and Go) is Tar zichzelf trouw gebleven. Sinds de oprichting uit in '88, bleven zowel de groepsbezetting als de muzikale koers ongewijzigd.

De muzikale ingrediënten van Tar zijn in de eerste plaats ritme en herhaling, in de tweede plaats melodie. Een stuwende bas en een eenvoudige, bijna elementaire drum creëren een "groove", waar een dik, loodzwaar tapijt van gitaren over gedrapeerd wordt. Geen bliksemnelle afwisselingen van akkoorden, maar hypnotische, repetitieve motieven waarop de uit aluminium gebouwde gitaren variëren. Dit variëren gebeurt niet improvisatorisch, maar doordacht. Naar eigen zeggen oefent de groep soms drie maanden op één refrein, tot alles perfect klopt en de leden precies weten wie wat wanneer speelt.

Dit noeste werk leverde de groep het imago op van arbeiders die hun drilboren vervangen hebben door gitaren. Tar gaat evenwel iets subtieler te werk. Maar de stilte die af en toe in de gitaarrupties van Tar wordt ingebouwd, kan even aangenaam klinken als de stilte tussen twee drilboreconcerten in. Ook kenmerkend voor Tar is de zang, die zich altijd op de achtergrond bevindt. De stem wordt gebruikt als één van de instrumenten en wordt ermee verlicht. Zij is dus sfeerbestemd, maar niet overheersend. Tar vindt de sfeer van een nummer belangrijk en besteedt daarom weinig aandacht aan de teksten.

Spier

Live is Tar een indrukwekkende, hecht klinkende en intense groep. Wie zich wil voorbereiden, luistert best naar het twee jaar oude "Jackson" en de recente werkjes "Clinger" en "Toast". Het is overigens niet onwaarschijnlijk dat dit Tar's laatste toernee in kleine zaaltjes en aan democratische prijzen is. Een bescheiden doorbraak à la The Jesus Lizard blijft wellicht niet lang meer uit.

Het voorprogramma van Tar zal verzorgd worden door Kosjer D., een Limburgse groep. Het kwartet heeft nog geen opnames op haar actief staan, maar bouwt langzamerhand

zult te bevoornden en dus andere dan louter kwalitatieve maatstaven te hanteren. Op dat punt zou echter vooral het voorstel van het VAV bijgehaafd mogen worden. De weg naar vriendjespolitiek wanneer schrijvers onderling beslissen over overheids-gelden, ligt immers evenzeer wijd open. Tenslotte wordt er nogal weinig inhoud gegeven aan het begrip "kwaliteit" als criterium voor subsidies.

Eerder al, in de jaren zeventig, zijn er vanuit de schrijverswereld concrete voorstellen geweest voor een hervorming van het literatuurbeleid. Ook nu ziet het er naar uit dat de roep om verandering een maat voor niets zal zijn. In een reactie op het boek benadrukte een medewerker van de Weckx-administratie tegenover Veto dat de minister op zijn autonomie blijft staan. In de beleidsnota van de minister is een Fonds voor de letteren

een sterke reputatie op. In hun muzikale brouwsel zit een snuffie Hüsker Dü, een wolkje Dag Nasty en een lepelje Treppeople. Dit is gewoon een kwestie van goede smaak, niet van epigonisme.

Wie het optreden van Schwarzenegger wil bijwonen en nog geen kaart heeft, zal er waarschijnlijk niet in kunnen. Het optreden is immers nagenoeg uitverkocht. Eventuele opnames van Schwarzenegger bereiken de redactie niet. Maar gezien het verleden van de groepsleden — anarchopunklegendes Crass en Conflict — en de groepsnaam, wordt het meer dan waarschijnlijk een gespiegeld optreden.

Girls Against Boys is een viertal uit Washington DC, met wortels in Soul Side. Met name Scott McCloud (gitaar en zang), Johnny Temple (bas) en Alexis Fleisig (drums) speelden met Soul Side een paar platen vol voor onder andere het Dischord-label. Bij de oprichting van Girls Against Boys werd Eli Janney, die samen met Ian Mac Kay van Fuagazi enkele platen van Soul Side heeft geproduceerd, in de rangen opgenomen. Producers zijn over het algemeen mensen die graag aan knopjes draaien, dus bracht Janney zijn sampler mee naar de repetities.

De eerste twee platen van Girls Against Boys, '90's VS 80's' en 'Tropic of Scorpio', beide daterend van vorig jaar, waren een interessante kunstbestuiving van het gitaarverleden van de eks-Soul Side leden en de elektronische vondsten van Janney. Veel nummers ademen een bezwerend sfeertje uit, een donkere, licht neurotische stemming die versterkt wordt door een half hese en hoesterige zanger.

Hees

Andere nummers zijn dan weer een beetje jazzy en zwol — met trompetjes — of refereren aan de muzikale erfenis van de new wave. Deze diversiteit leverde Girls Against Boys in het verleden de meest uiteenlopende vergelijkingen op, van Cool Shock op over Pavement tot Joy Division.

Het derde werkstuk van Girls Against Boys, 'Venue Luxure no. 1 Baby' is een stuk stuwvaster dan de eerste twee. Hier laat de groep zich hoofdzakelijk van haar donkere zijde zien. Donderende drums, zware gitaren en een hese, soms vervormde stem die begraven is onder een stevige geluidsmuur. De samples zijn minder nadrukkelijk aanwezig, maar dreigender. Het geheel baadt dan ook in een grootstedelijke sfeer van ingehouden agressie.

Thomas De Mot

Vaste boekenprijs en leenrecht evident?

Twee essays in het boek 'Het beroep van dichter' kunnen allerminst overtuigen. Het zijn die over het leenrecht en over de vaste boekenprijs, twee eisen die in het acht-puntenplan van de VAV staan. Het zijn twee wensen die literair Vlaanderen al jaren met zich meedraagt en die als dood hebben de zeer prekaire literaire sektor van de boekenmarkt te beschermen. Maar zijn ze ook verdedigbaar?

Het leenrecht is niets meer dan een vergoeding, zowel voor de uitgever als voor de auteur, voor het uitlenen van zijn boeken in bibliotheken, evenredig met het aantal ontleningen. In het voorstel van de VAV zou het gaan om kleine bedragen van enkele honderden franken die de lezer moet betalen. De Beleidsbrief letteren van het ministerie houdt het vaag bij "een kleine bijdrage". Er zou, en daar voorziet de Beleidsbrief letteren voorlopig niet in, een platform worden ingevoerd zodat Jef Geeroerts niet met 85 procent van die contributie aan de haal zou gaan. Bedragen voor minder uitgeleende schrijvers zouden zo bijgestuurd worden.

Hoe klein ook, je bouwt zo natuurlijk wel een drempel op waar de sociaal minder beschermde lagen van de maatschappij het eerst de dupe van zijn, daar waar een van de voornaamste verdiensten van het Belgische bibliotheekwezen de drempelverlaging is. Een grote groep mensen wordt zo afgesneden van literatuur,

die hier dus eerder zichzelf lijkt te ondermijnen.

Een vaste boekenprijs moet garanderen dat de literaire auteur niet de speelbal wordt van markteconomische mechanismen van vraag en aanbod. Kan een vaste prijs daar iets aan veranderen? Voor een initiatie in het debat blijft de lezer ook hier op zijn honger zitten. Er wordt vrijwel niet beargumenteerd, wel gesteld. Of toch: de onzekerheid van de konsument over de prijs, zou remmend werken op de aankopen. Pardon?

Minister Weckx heeft zich altijd voorstander getoond van een vaste boekenprijs. Weerom de beleidslijn letteren: "de vaste boekenprijs moet toegepast worden op alle boeken die in België circuleren, ongeacht hun oorsprong, en bijgevoeld evenveel op geïmporteerde boeken als op boeken die in België worden uitgegeven." In een toespraak ter gelegenheid van de vorige boekenbeurs, deelde hij mee dat het maximaal nog enkele maanden op zich zou laten wachten. De materie moet echter op Europees nivo geregeld worden en dat is hoogst ingewikkeld aangezien de vaste boekenprijs ingaat tegen het door de Europese Commissie geheiligde principe van vrije concurrentie en vrij verkeer van goederen. Ondanks het 'initiatiefrecht' dat België als voorzitter van EG tot 31 december heeft; ondernaem Weckx tot nu toe weinig om een doorbraak op dit vlak te forceren. (jo)

Zoekertjes

- Cirkus Tommie zegt: de nachtwinkels zien sterren.
- Tof café, de clockwork? Muidhoney-groeten.
- U schrijft café, maar u zegt kafee. Hoe zegt u dan café?
- Wil degene die vorige week woensdagavond in het parkje van L&W mijn fiets van het eksklusieve merk 'Marcel' gestolen heeft, die terugbrengen naar Veto (wegens grote emotionele band). Grote beloning.
- Muidhoney, dit is een officiële uitnodiging voor onze kotfuif op 11 november. Be there!
- Kirkus Tommie zegt: ambitieuzelingen plannen overname Kirkus Tommie.
- Leen en Katrjn bedanken alle vrienden en vriendinnen die op de ontmoetingsavond zo lekker gekookt en/of geholpen hebben. Er is nog chocomelk!
- Hoi, ik ben Bifi en ik ben 20 cm als ik rechtsta. Als ik lig, slechts 14.7... Erbee.

• Dacht je dat voorstanders van de gelijkgeslachtige liefde enkel in het weekend fuiven? Fout! Flint 49 organiseert op woensdag 17 november '93 te 22.30 u zijn 7de homoboheterofuif in Rumba & Co.

• Twee lieve jongens vonden aan de Holiday Inn een gouden armbandje

Sportura reizen

Studenten-skireizen vanaf 8.640 fr.

Tel. 016/23.93.98

waarin de naam 'Els' en een datum in gegraveerd staan. Af te halen bij de Vetoreddactie.

• Wie heeft mijn zwarte tas met bruine riem gevonden of gezien, die ik woensdag 3/11 om 11.00 u rond of in de aula in de Parkstraat verloor. Beloning voor de terugbezorger. Veerle, O.L.-Vrouwestraat 50, 016/20.48.96.

• Cirkus Tommie zegt: het is oudstrijdersbal op Kopstuc op 11 november (3de verd. Stuc).

• Ook homo's kunnen gelukkig worden! Heb je problemen met je seksuele gezondheid, aarzel niet om naar het onthaal van de Roze Drempel te komen: elke dinsdag van 20.00 u tot 23.00 u in het JAC, J.P. Mincklerstraat 47C, Leuven, 016/20.06.06. Wil je vriend(innen) maken, dan is er elke donderdag vanaf 21.00 u het praatcafé: Masereelclub, terse Predikerherenstraat 25, geopend vanaf 21.00 u.

• Jacques, wil je nog wat bavorois?

• Wie heeft dinsdagnacht (2/11) in de Confrater mijn dierbaar jeansvest meegesjoep; blaauw en luisterend naar de naam Chiple. Hij werd vergezeld door zijn lieve vriendinnetje, Benetton, een zwarte, gehaakte sjaal. Hun baasje wacht op hen. Koning Albertlaan 24, 016/23.80.85. Fikse beloning in natura!

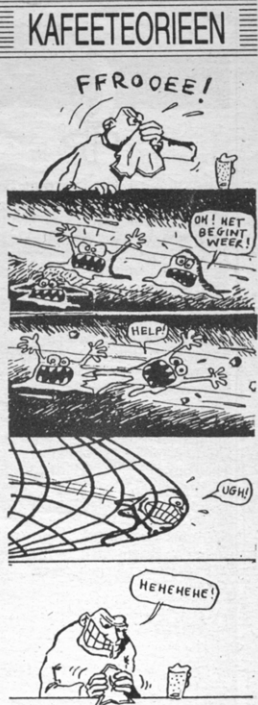
• Scierkoesch Tommie zegt: Zcyrkus Tommie bijna genekt.

JO MEUWISSEN bvba

Alle verhuur video-, klanken- en lichtmateriaal voor seminars, evenementen, optredens, fuiven en TD's

LCD - VIDEOPROJECTOREN DISCOBAR

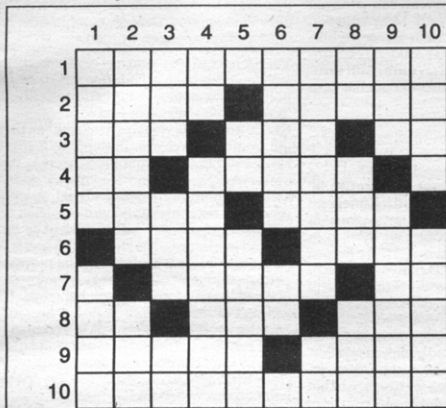
016/201.301

• Miboetoe aan duister patasyndroom: Lc4!

• Aan al het langharig werkschuw tuig (alias de bevoren puttendelvers): Fuck you al!!!!

• Halhahahahaha...Hm al Pffrrt! chiroleiding wordt hihhihi pft op di. ahahah 9 november om 20.30u. hihhihihaha verwacht in de Mincklerstraat huuuhii nr. 17, 3000 pppffrt Leuven (Jolè)

Horizontaal — 1 Lijnrecht 2 Bijbelse naam — Toestel dat geluid voortbrengt 3 Holte — Doop voorzichtig ergens in — Europees eiland 4 Zangnoot — Stad in Utrecht 5 Engelse stad — Vogel 6 Bedenking — Gekneemd mengsel 7 Vervoermiddel — Bijbelse stad 8 Balk — Pee — Vader van Jozef 9 Zonder blos — Een korte tijd 10 Zich niet ontwikkelen.

Vertikaal — 1 Modebewust jongens — Billen 2 Taaleigen — Zangstem 3 Lokspijs — Gezwind — Voedingsmiddel 4 2000 — Scherp werktuig 5 Zangnoot — Serie 6 Stad aan de Moezel — Schakel in een adellijke naam 7 Rondtrekkend volkszanger bij de oude Grieken — Watergod 8 Mansnaam — Plaats van afslag bij het golfspel — Bijbelse naam 9 Houding — Stad aan de Rijn 10 Windzijde — Kleine ketties.

Door Filip De Keukeleere

T-SHIRT CLUB

Wij verzorgen al uw drukwerken op T-shirts, sweaters, trainingen, polo's,...

COLOR PRINTING

Uw eigen ontwerp, foto's, logo's, tekeningen, in zwart of kleur.

ZELFS VOOR 1 STUK

SPECIALE PRIJZEN VOOR GROEPSBESTELLINGEN

DIENSTSTRAAT 122 LEUVEN ☎ 016/23.76.76

• Eergisteren 1 jaar! Happy anniversary tous! Bolle van me. Je bent een prachtjong en ik hoop dat er nog vele jaren zullen volgen.. samen. Kus, je krengetje.

• Typen tesis, verslagen, briefwisseling, Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, 3000 Leuven, 016/20.70.77.

• Deze week in "manoeuvres", het donderdagmiddagprogramma van Radio Scorpio, een special rond 20 jaar Nits. Hits en Bits van de Nederlandse Nits, nu donderdag tussen 17.00 u en 18.00 u. Tune is on 106 FM.

GO COPY

Tiensestraat 118
3000 Leuven
tel.: 016/23.70.30
fax: 016/23.34.31

Het groene copy-center van Leuven. Gerecycleerd en 100% chloorvrij papier. Thesissen - Cursussen - Folders. Formaat A5 tot A2. ALLE inbindingen, Plasticificeren tot A3. Snel - verzorgd - volledig afgewerkt.

CANON Kleurkopie 50 Fr. en minder van 9 u. tot 22 u. doorlopend. zat. 10 u. tot 17 u.

AGENDA & VALVAS

DINSDAG

- 12.30 u OPTREDEN Stanley Meets Livingstone, in café Vice Versa.
- 20.00 u FILM 'Bengens koper', een film van Johan Van Der Keuken over de Noord-Zuid en Oost-West tematiek, in Stuc, toeg. 100/150.
- 20.00 u KONCERT 'Portrait', een muzikale trip langs swing-klassieke, liefdesliedjes en rythm 'n' blues krakers, door The deep river quartet, in Stadschouwburg, toeg. 100 tot 650, org. Cultureel Centrum Leuven.
- 20.30 u BIJeenkomst Bijeenkomst comité 'Delwar en Elvira blijven', voorbereiding fakkeltocht 17 nov., in Huize Karibu, F. Lintstraat 150.
- 20.30 u TEATER 'Mooi weer vandaag' een komedie van David Storey in een regie van Titus Muizelaar, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300, org. Stuc.
- 22.30 u FILM 'Papa umir ded moroz' (1991), een Russische horrorfilm van Yevgeni Yufit, gebaseerd op 'De vampierenfamilie' van Tolstoj, in Stuc, toeg. 100/150.

WOENSDAG

- 13.00 u KULTUUR Kortfilms van Michel Khleifi en Thierry Knauf, beiden over de problematiek van het Palestijnse volk, in Studio 1, toeg. gratis.
- 17.00 u BIJeenkomst Samenkomst rond scholieren- en studentenstaking 24 november, in Vlamingenstraat 116, vergaderzaal 1ste verd., org. Eenheidsfront.
- 20.00 u FILM 'Cantique de Pierres' (1990) van Michel Khleifi: een liefdesverhaal tegen de achtergrond van de geweldadige Palestijnse realiteit, in Stuc, toeg. 100/150.
- 20.00 u FUIF Praatkafe over voedselveiligheid en multiculturele fuif, in Acht-urenhuis, Maria Theresiastraat 121, toeg. 50, org. Komitee 11.11.11-Leuven en 11.11.11-studenten.
- 20.30 u KONCERT Collegium Instrumentale Brugense olv P. Peire brengt muziek van Handel, in Aula Pieter de Somer, org. Musica Antiqua.
- 20.30 u TEATER 'Garga Schlink' naar 'Im Dickicht der Stadte', van Bertolt Brecht door het jonge gezelschap Tristero, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300.
- 22.30 u FILM 'Papa umir ded moroz' (1991), een Russische horrorfilm van Yevgeni Yufit, gebaseerd op 'De vampierenfamilie' van Tolstoj, in Stuc, toeg. 100/150.

DONDERDAG

- 10.00 tot 16.00 u HAPPENING Stunt rond Max Havelaar- producten, Ladeuzelein, org. 11.11.11-studenten ism Max Havelaar en Wereldwinkels.
- 11.00 tot 22.00 u SEMINARIE De praktijk als documentairemaker wordt toegelicht door Johan van der Keuken en Robert Kramer,

DOOR KAREN DE POOTER

alle gegevens voor agenda en valvas moeten ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 u op het redactieadres gezorgd worden. Vermeld duidelijk alle informatie (datum, uur, plaats en prijs).

met vertoning van fragmenten uit hun eigen films, in Stuc, toeg. 350/500, org. Stuc, inschrijving noodzakelijk.

20.00 u FILM 'Starting place' (1993), een documentaire film over Vietnam waarin heden en verleden vermengd worden, van Robert Kramer, in Stuc, toeg. 100/150.

20.30 u TEATER 'Garga Schlink' naar 'Im Dickicht der Stadte' van Bertolt Brecht door het jonge gezelschap Tristero, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300.

22.30 u FILM 'Papa umir ded moroz' (1991), een Russische horrorfilm van Yevgeni Yufit, gebaseerd op 'De vampierenfamilie' van Tolstoj, in Stuc, toeg. 100/150.

VRIJDAG

8.30 tot 17.00 u STUDIEDAG 'De dood als keuze' over zelfdoding en eutanasië, met als moderator Flor Fischer, priester van het grootstadspastoraat Antwerpen, in Aud. Zeger Van Hee, Kollege De Valk, toeg. 1500, org. vzw Gayomard, fac. Rechtsgeleerdheid, Studiecentrum Mens Maatschappij en Marginaliteit.

18.00 u FILM 'Le Tombeau d'Alexandre' (1993) van Chris Marker, over het leven van de Russische filmmaker Medvedkin, in Stuc, toeg. gratis.

18.45 u KULTUURTRIP Uitstap naar het nieuwe ballet van Trisha Brown Company, dat gekreeerd werd in opdracht van Antwerpen '93, vertrek: Brusselsestraat 63, toeg. 600, org. Cultureel Centrum Leuven.

- 20.00 u FILM Videofilms: 'Polgar Szotar' van de Hongaar Peter Forgacs en 'Kobarweg' van de Belg Johan Grimonprez, in Stuc, toeg. 100/150.
- 20.30 u TEATER 'Garga Schlink' naar 'Im Dickicht der Stadte' van Bertolt Brecht door het jonge gezelschap Tristero, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300.
- 22.30 u FILM 'Papa umir ded moroz' (1991), een Russische horrorfilm van Yevgeni Yufit, gebaseerd op 'De vampierenfamilie' van Tolstoj, in Stuc, toeg. 100/150.

ZATERDAG

09.00 tot 17.00 u OPEN-WERK DAG Kennismaking met de activiteiten van de Bouworde, door het 'verfraaien' van lokalen in Mala Ibrahim, Pater Damiaanplein, org. de Bouworde.

MAANDAG

20.30 u DEBAT 'Kool op 'n kier' een debat over de juridische en etische aspecten van het proefdieregeniering, in Kampus Gasthuis, 'Onderwijs en navorsing' Aula CA3, org. Werkgroep Tema-avonden Medika.

20.30 u KONCERT Musica Antiqua Koln brengt 'Musik aus Dresden', in Aula Pieter de Somer, org. Musica Antiqua.

22.30 u FILM 'Deux ou trois choses que je sais d'elle' (1966), een film van Godard over hoe de maatschappij iedereen dwingt tot prostitutie, in Stuc, toeg. 100/150.

EOOS
09/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in permanente fak.

GERMANIA
09/11 om 20.00 u: Tekenfilmavond, in Perma. 12/11 om 21.00 u: Tarzan en Jane-avond, in Fak.

KLIO
09/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in Praatkamer fak.

MERKATOR
11/11 om 20.00 u: TD, in Albatros.

PSYCHOLOGISCHE KRING
09/11 om 20.00 u: Kringvergadering, in Lokaal 00.14.

POLITIKA
09/11 om 20.00 u: Poëzieavond, in San Marco. 10/11: Bevrjdingsavond, in Politika-kafe.

ROMANIA
09/11 om 22.00 u: Doopfuif, in Lido, toeg. 50/70.

VIK
09/11 om 20.00 u: Repettie Revue Dans, in Gebouw S. 09/11 om 20.00 u: Vergadering Maraton Seingevre, in Sportskretariaat. 09/11 om 20.00 u: Vergadering Revue Dekor. 09/11 om 20.20 u: Kasteelensemble. 09/11 om 20.30 u: Vergadering Revue spelers, in Mechanika. 09/11 om 20.30 u: Vergadering Revue Muziek, in Volmolenlaan 26. 09/11 om 20.30 u: Gitaarsensemble: P. Berghmans. 09/11 om 21.30 u: Gitaarsensemble: de rest. 10/11 om 20.00 u: Fluities. 10/11 om 21.30 u: Repettie Fanfare, in Kasteel. 11/11 om 20.15 u: Jazzkomo, in Kasteel. 14/11 om 22.00 u: Vergadering Half-Time, in Blok 5/1. 15/11 om 21.00 u: Vergadering Revue KennismakingsWE, in Kot Bie.

WINA
09/11 om 20.00 u: Onderwijswerkgroep, in Winakelder. 10/11 om 20.00 u: Preseskantus ikv 30 jaar Wina, in Duivenbond. 10/11 om 22.00 u: Bar, in 't Alternatief. 11/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering (iedereen welkom), in Winakelder.

Vrouwen

Vrouwendagvrouw Cécile Rapol Ik noem mezelf feministe en daar ben ik trots op

Het feminisme heeft zo haar boegbeelden. Zo bijvoorbeeld Cécile Rapol, een pronte vrouw van boven de vijftig, gegroeid uit en nog steeds betrokken bij het basiswerk met vrouwen, en sinds enkele jaren Vrouwendagvrouw op de jaarlijkse Vrouwendag.

«Jonge vrouwen moeten misschien eerst ondervinden dat ze anders behandeld worden in de mannenwereld. Ik denk dat ze meer strijdbaar zullen worden, wanneer de economische crisis ten volle voelbaar zal worden. Het zullen voornamelijk vrouwen zijn die het slachtoffer worden.»

Veto: Een aantal vrouwen stroomt op dit ogenblik door tot de hoogste regionen van bijvoorbeeld de politiek. Je merkt echter dat zij vaak verklaren dat dit zeker niet te danken is aan de vrouwenbeweging. Vanwaar deze contestatie?

Cécile Rapol: «Deze vrouwen zouden niet zo hoog op de maatschappelijke ladder geraakt zijn, zonder de jarenlange strijd van andere vrouwen. Als meisjes nu verder kunnen studeren, is dit niet alleen hun eigen prestatie maar is dit ook de prestatie van de vorige generatie vrouwen. Ook de arbeiders van nu zijn schatplichtig aan de mensen die de arbeidersstrijd gevoerd hebben.»

«Jonge vrouwen van nu zouden meer over de geschiedenis van vrouwen moeten reflektieren. Wij plukken de vruchten van de strijd van de vrouwen voor ons. Als ons verwen wordt dat het Vok enkel uit "oudbollige oudstrijders" bestaat, wil ik toch wel opmerken dat het jongste lid twintig jaar is.»

Veto: Er gaan op dit ogenblik steeds meer stemmen op die stellen dat vrouwen het recht hebben om zogenaamd zichzelf te zijn en thuis te blijven en een verzorgende taak op zich te nemen. Het einde van het gelijkheidsideaal?

Cécile Rapol: «Gelijkheid betekent voor mij gelijke kansen en gelijke rechten, waarbij zowel mannen als vrouwen een inbreng hebben in de samenleving. Ik denk hierbij concreet aan een rechtvaardige verdeling van de arbeid, niet en-

kel op de arbeidsmarkt maar ook in het huishouden of aan een gelijke inbreng van vrouwen in de politiek en in de vakbond. Meer vrouwen in de politiek zou niet direkt een betere besluitvorming garanderen, maar er zouden zeker andere akcenten gelegd worden. Vanuit hun ervaring zullen vrouwen bijvoorbeeld sneller aan kinderopvang denken.»

Huishouden

«De grotere aandacht voor 'het zorgende' boezemt mij wel angst in. Als vanzelfsprekend wordt bij het woord 'verzorgen' aan vrouwen gedacht: vrouwen zorgen voor hun man, hun kinderen en voor hun beider ouders. *We hebben dat immers altijd al gedaan.* Als er meer aandacht voor het verzorgende komt, vrees ik dat het weer de vrouwen zullen zijn die deze taken zullen opnemen. Wij vrouwen kunnen slechts op één voorwaarde akkoord gaan met de herwaarding van het verzorgende, namelijk als de zorgende taken verdeeld worden tussen vrouwen en mannen. Anders belanden we weerom in het klassieke rollenpatroon en dat is een stap achteruit.»

«Vrouwen voelen zich sowieso reeds sneller verplicht om de zorgende taken op zich te nemen en wanneer ze dit niet doen gaat dit niet zelden gepaard met schuldgevoelens. Voor de overheid zou het trouwens niet slecht uitkomen als de zorg meer binnen het gezin zou komen te liggen. Bepaalde voorzieningen zouden dan gewoon afgebouwd kunnen worden.»

«Ook het recht op buitenuitwerk is belangrijk. Bepaalde politici zeggen op dit ogenblik dat vrouwen niet gelukkig zijn met zoveel uren werk per week. Natuurlijk zijn vrouwen daar niet ge-

lukkig mee. Naast hun dagtaak buitenshuis doen ze nog eens een groot deel van het huishoudelijk werk. Het gaat dus, zoals reeds gezegd, over de verdeling tussen buitenhuis- en thuisarbeid.»

«Ook deeltijdse arbeid en loopbaanonderbreking zijn een vergiftigd geschenk. Op individueel vlak kunnen dit goede oplossingen zijn: iedereen moet zelf uitmaken wat haalbaar is voor zichzelf. Ondertussen is wel duidelijk geworden dat vrouwen die deeltijds werken en deeltijds stempelen het slachtoffer zijn van de besparingsmaatregelen. Als maatschappelijke keuze kan het Vok niet achter deeltijdse arbeid staan. Wij zijn reeds vanaf het ontstaan van het Vok voor werktijdverkorting, zonder loonverlies. Dit is trouwens ook een van de thema's van deze Vrouwendag. Deze eis moet, zonder toevoegingen, aangehouden worden.»

Veto: Je hebt zelf een gezin met vier kinderen, je hebt jarenlang een baan gehad. Hoe verliep de spreekwoordelijke combinatie van gezin en arbeid voor een 'bewuste vrouw' als Cécile Rapol?

Cécile Rapol: «Ik was aanvankelijk een behoorlijk traditionele vrouw. Ik stopte zelfs met werken na de geboorte van mijn kinderen. Toen ze groter werden, ben ik echter opnieuw gaan werken. De combinatie gezin, arbeid en engagement liep zeker niet altijd van een leien dakje. Het komt er op aan een evenwicht te vinden binnen je relatie, met je kinderen en met je werk. Mijn gezin is steeds heel erg bij mijn maatschappelijke engagementen betrokken geweest, omgekeerd was dit trouwens ook het geval. Ik was wel veel thuiszigt, maar ik had mijn kinderen en mijn man ook steeds wat te vertellen. Ooit werd een van mijn kinderen gevraagd of ze het niet erg vond dat haar moeder zo vaak weg was. Haar antwoord was gevat: "nee, en daarbij, ik heb nog een vader ook".»

«Een van de belangrijke keerpunten in ons gezin was de eerste Vrouwendag in 1972 in Brussel. Mijn jongste zoon was toen zeven maanden, en ik wilde per se naar de Vrouwendag. Het was op dat ogenblik niet evident dat vrouwen een ganse dag van huis weg waren, zeker niet als er kleine kinderen waren. Mijn man moest 's morgens mee opstaan en de kinderen aankleden. Ze moesten mee naar het station, we konden ze natuurlijk niet alleen thuis laten. Het was de eerste keer sinds we kinderen hadden dat ik alleen weg ging.»

«De eerste Vrouwendag was een geweldige succes. De organisatoren hadden op duizend deelnemers gerekend, het werden er uiteindelijk tienduizend. Daarom werden we, bij de toespraak van Simone De Beauvoir, in twee groepen gesplitst. Eerst mochten de Franstaligen luisteren, daarna moesten zij buiten en mochten de Vlamingen in de zaal. Zo een massa vrouwen voelden zich aangesproken door die eerste vrouwendag.»

Afwas

«Toen ik 's avonds in het station van Roeselare arriveerde, stond mijn man daar weerom met de vier kinderen. *Ik zie ze nog wel.* Zijn commentaar luidde: "Mens, ik heb je vandaag bewonderd. Ik ben afgepeijerd alleen al door met de kinderen de ganse dag bezig te zijn. Hoe krijg jij daarbij nog het huishouden gedaan?"»

«Als je thuis geen medewerking krijgt, is het als vrouw echt moeilijk. Wat niet wil zeggen dat wij over alles dezelfde mening hebben. Vrouwen verschuilen zich trouwens nog wel eens achter hun gezin. Ze kunnen aan een activiteit niet deelnemen want de kinderen dit of het huishouden dat. Vroeger gaven we zelfs cursussen voor vrouwen die een hele dag duurden. We drongen er op aan dat iedereen er de ganse dag was. De bedoeling was vrouwen te leren een ganse dag van huis te zijn. Het bewijs dat dat niet evident was, was dat de eerste dag een vrouw echt niet kon blijven 's middags: ze moest haar kleine van school halen. Alsof het kind niet eens per week op school kon blijven eten. De volgende keer is de vrouw dan wel geloven.»

Veto: Welk koninkrijk strijdpunt zou jij de jonge vrouwen van nu willen meegeven?

Cécile Rapol: «Aan jonge werkende of studerende vrouwen zou ik vooreerst willen zeggen: zorg dat je economisch afhankelijk bent in het leven. En als je een relatie begint, blijf dan jezelf. Geef zeker niet alles op voor je relatie. Zelfs binnen de vrouwenbeweging merk je dat wanneer vrouwen een relatie beginnen ze voor de strijd een stuk verloren zijn. Wanneer ze dan kinderen krijgen, zijn we ze helemaal kwijt.»

An Labeeuw
Ria Vandermaesen

't Is nog niet in de sacoche, 22ste Vrouwendag, org. Vok ism dienst voor emancipatie Stad Antwerpen, Istdschoouburg, Teaterplein Antwerpen, vanaf 10.00 u. Avondprogramma en fuif in Feestzaal Hamonie, Mechelsesteenweg 216, Antwerpen.

Cécile Rapol is vanaf het prille begin bij de jaarlijkse Vrouwendag betrokken. Zij miste die slechts eenmaal: "Misschien typisch, maar mijn man was die dag ziek." Als Vrouwendagvrouw is zij de tussenpersoon tussen de plaatselijke organiserende vrouwen groep — de Vrouwendag gaat telkens op een andere plaats door — en het Vrouwen Overleg Komitee (Vok). De titel Vrouwendagvrouw is eigenlijk het resultaat van een sinds enkele jaren doorgevoerde taakverdeling binnen het Vok. Zo'n Vrouwendagvrouw is in hoofdzaak verantwoordelijk voor de organisatorische kant van de Vrouwendag.

Het Vok, organisator van de Vrouwendag, bestaat uit leden van allerhande vrouwenbewegingen en -groepen, mensen uit studiediensten en uit de politieke wereld. Een aantal leden komen ook rechtstreeks via de Vrouwendag bij het Vok terecht.

Naast Vrouwendagvrouw is Cécile Rapol sinds 1 maart 1980 voorzister van het Vrouwenhuis in Roeselare. "Die titel is enkel nodig voor de vzw-statuten, binnen het vrouwenhuis zelf wordt hij niet gebruikt," volgt enigszins vergelijkend.

Mina's

Cécile Rapol belandt in het begin van de jaren '70 bij de vrouwenbeweging via de Pluralistische Aktie Groep voor Gelijke Rechten van Mannen en Vrouwen, kortweg PAG genoemd. De PAG overkoepelde vrouwen uit verschillende partijen over de partijgrenzen heen. Het koncrete — en nog steeds actuele — streefdoel was zoveel mogelijk vrouwen in de toenmalige gemeenteraadsverkiezingen krijgen. "We zaten volop in de tweede feministische golf, er waren veel strijdpunten en we waren bijzonder actief. Na de jeugdbeweging was dit voor mij een nieuw engagement. En hoe meer ik mij voor de vrouwenbeweging en voor het feminisme inzet, hoe meer ik merkte dat vrouwen op verschillende vlakken tweederangsburgers waren."

Veto: Veel vrouwen schrikken er op dit moment voor terug om zich feministisch te noemen. Het woord feminisme heeft een zekere geladenheid, het heeft voor sommigen de bijklink van een scheldwoord.

Cécile Rapol: «Heel wat jonge vrouwen willen zich inderdaad geen feministe noemen. Als je echter met deze vrouwen praat, merk je dat ze wel feministisch denken. "Feministen" zijn voor veel mensen 'verkapt mannen', 'dolle Mina's' of mannenhaatsters. Voor mij betekent feminisme dat vrouwen zelf de richting van hun leven kunnen bepalen en andere vrouwen in een verdrukte situatie daaruit helpen bevrijden. Ik noem mezelf feministe en daar ben ik trots op.»

«Het doet me dan ook deugd wanneer vrouwen die hoger op de maatschappelijke ladder geklimmen zijn en een zekere invloed hebben zichzelf feministe noemen, zoals onlangs nog Monika Van Paemel deed op een literaire avond. Dat brengt een solidariteitsgevoel te vrede.»

«In bepaalde kringen waar vroeger 'feminisme' vlot gebruikt werd, wordt dat nu bewust vermeden, om afstoting te voorkomen. Ik heb onlangs meegewerkt aan een videoprojekt rond de relatie man-vrouw. Het woord emancipatie mocht daar zelfs niet gebruikt worden.»

«Jonge meisjes zitten blijkbaar met de angst dat het etiket feminisme jongens afschrikt. Je hoort wel eens dat mannen zelfbewuste en vlotte vrouwen interessant vinden om mee te praten en mee op te trekken, maar er liever geen relatie mee beginnen. De angst dat deze vrouwen hen zouden onderdrukken, een beetje de omgekeerde situatie dus, zit er blijkbaar stevig in.»

Veto: Je trekt blijkbaar een lijn tussen de oudere generatie en de jongere vrouwen. Is er binnen de vrouwenbeweging sprake van een generatiekloof?

Cécile Rapol: «Ik merk dat weinig jonge vrouwen in het strijdend feminisme stappen en zich engageren in groepen die actief zijn op het vlak van bewustmaking en emancipatie. De doorstroming vlot niet zo goed. Jonge vrouwen maken een andere evolutie door, ze leven in een andere tijd. De tijdgeest is een stuk individualistischer. Wij moesten nog voor vele, vaak concrete zaken, strijden. Dat verscherpte de solidariteit tussen vrouwen. Er werd opgekomen voor gelijk loon en voor gelijke rechten. We kenden op dat moment een vechtend feminisme.»

Kinderen

«Een aantal verworvenheden zijn op dit moment reeds vanzelfsprekend geworden, wat niet direkt betekent dat ze in de realiteit ook toegepast worden, bijvoorbeeld gelijk loon voor gelijk werk en gelijke kansen op onderwijsvlak. In konfektie-ateliers zitten vrouwen gewoon systematisch in een andere — minder betaalde — categorie, hoewel ze hetzelfde werk doen als hun mannelijke kollega's.»

"Het was de eerste keer sinds ik kinderen had dat ik alleen wegging."
(foto Karel De Weerd)